

Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Haapajärven kaupunki



Muutosluettelo

Versio:	Päiväys:	Muutoksen kuvaus	Tarkastettu	Hyväksyjä
1	28.11.2025	Luonnos	Minna Kosonen	Minna Kosonen
2	1.12.2025	Valmis	Minna Kosonen	Minna Kosonen

Projekti: Pysäysperän osayleiskaava
Työnumero: 25020876
Asiakas: Haapajärven kaupunki
Versio: 1
Päiväys: 1.12.2025
Tekijä: Annika Inha

Sisältö

1.	JOHDANTO	6
2.	AINEISTOT JA MENETELMÄT	7
3.	KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT	9
3.1	Aineisto ja menetelmät	9
3.2	Tulokset	9
3.2.1	Selvitysalueen ja sen kasvillisuuden yleiskuvaus	9
3.2.2	Kasvilajisto	13
3.2.3	Luontotyytit	18
3.2.4	Huomionarvoiset luontotyyppikohteet	19
4.	LINNUT	25
4.1	Aineisto ja menetelmät	25
4.2	Tulokset	25
4.3	Epävarmuustekijät	30
5.	LEPAKOT	31
5.1	Johdanto	31
5.2	Aineisto ja menetelmät	31
5.3	Tulokset	34
5.4	Epävarmuustekijät	34
6.	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	34
6.1	Tehdyt selvitykset	34
6.2	Alueen luonnon yleispiirteet	34
6.3	Tulokset	35
6.4	Luontoarvojen huomiointi suunnittelussa	35
7.	LÄHTEET	37

Kartta- ja ilmakuvat:

Maanmittauslaitos (MML)

Karttojen paikkatieto:

Sweco Finland Oy,

Luonnonvarakeskus

Geologian tutkimuskeskus

SYKE, ja ELY-keskukset

Suomen Lajitietokeskus

Valokuvat:

Sweco Finland Oy, 2025

YHTEYSTIEDOT

Luontoselvityskonsultti
Sweco Finland Oy



Yhteyshenkilö:

Luontoasiantuntija (biologi FM), Annika Inha

Kauppakatu 21

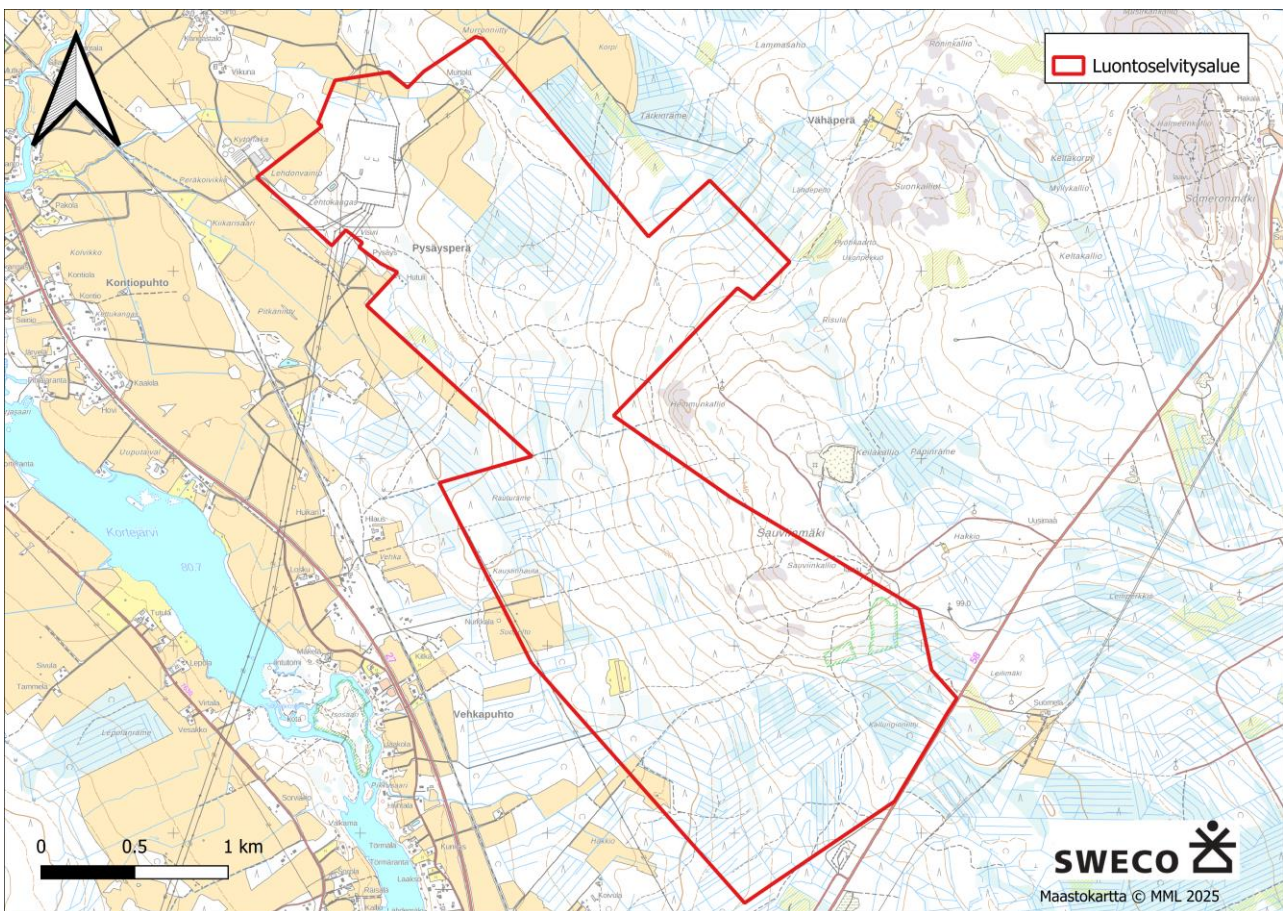
80100 JOENSUU

Puh. 050 597 7827

annika.inha@sweco.fi

1. JOHDANTO

Haapajärven kaupunki valmistelee Pysäysperän osayleiskaavaa, johon tämä luontoselvitys liittyy. Selvitysalue eli suunniteltu kaava-alue sijaitsee Haapajärven kaupungin pohjoispuolella, ja se rajautuu Haapajärven keskustan osayleiskaavan sekä Sauvinmäen tuulivoimapuiston osayleiskaavan väliselle alueelle. Seuraavassa kuvassa on esitetty selvitysalueen raja (Kuva 1). Selvitysalueen pinta-ala on noin 689 hehtaaria.



Kuva 1. Selvitysalueen eli kaavan suunnittelualueen raja.

Luontoselvitys laadittiin yleiskaavatasoisena. Luontoselvitys sisältää maastotöihin perustuvat kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen, pesimälinnustuselvityksen ja lepakkoselvityksen. Maastotyöt kohdennettiin lähtötietojen perusteella potentiaalisille luonnon arvoalueille. Luontoselvitysten maastokäynnit tehtiin 26.5., 10–11.6., 16.–18.7. ja 18-19.8.2025. Luontoselvitysraportti sisältää luontoarvojen huomioimiseksi oleelliset suositukset maankäyttöön.

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1

Maastotöiden ja lähtötietojen perusteella pyrittiin tunnistamaan selvitysalueen luontoarvot. Erityisesti kiinnitettiin huomiota seuraaviin seikkoihin:

- luonnonsuojelulain 64 §:n ja 65 §:n mukaiset luontotyytit
- vesilain 2. luvun 11 §:n vesiluontotyytit sekä luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset purot (VL 3. luvun 2 §)
- uhanalaisten luontotyyppien luonnontilaiset tai niiden kaltaiset kohteet
- uhanalaisten ja silmälläpidettävien, rauhoitettujen ja direktiivilajien sekä Suomen kansainvälisten vastuulajien esiintymät
- linnuston kannalta arvokkaat alueet

Luontoselvityksen tekijänä oli biologi (FM) Annika Inha ja tarkastajana biologi (FT) Minna Kosonen, molemmat Sweco Finland Oy:stä.

2. AINEISTOT JA MENETELMÄT

Selvityksen maastotyöt kohdistettiin lähtötietojen ja mm. maasto- ja puustokarttatarkastelun perusteella potentiaalisesti arvokkaille kohteille. Luontoselvityksen lähtötietoina käytettiin Laji.fi:stä (Suomen Lajitietokeskus, 2025) 4.6.2025 tilattuja uhanalaisten ja silmälläpidettävien, rauhoitettujen lajien sekä luontodirektiivin liitteiden IV ja II lajien tunnettujen esiintymispaikkojen tietoja, Laji.fi:stä tilattuja suojelunarvoisten petolinnun pesäpaikkojen (Luonnontieteellisen keskusmuseon kuratoima tietokanta) ja rengastusrekisterin tietoja sekä haitallisten vieraslajien tietoja. Aineisto sisälsi myös karkeistetut ja salatut tiedot. Luontoselvityksen lähtötietoina käytettiin lisäksi mm. perus-, puusto- ja maanpeitekarttoja, ilmakuvia, luonnonsuojelu- ja luonnonsuojeluohjelma-alueiden, Natura-alueiden sekä tärkeiden lintualueiden (IBA, FINIBA, MAALI) ja valtakunnallisesti arvokkaiden geologisten muodostumien ja luokiteltujen pohjavesialueiden paikkatietorajauksia, Suomen ympäristökeskuksen avoimia paikkatietorajapintoja sekä alueelta ja sen lähistöltä laadittuja aiempia luontoselvityksiä. Osayleiskaavan suunnittelualueelta laadittuja aiempia luontoselvityksiä ovat Pysäysperän akkuvarastohankkeen sähkönsiirron luontoselvitys vuodelta 2024 (Sweco Finland Oy), raportti Haapajärven Pysäysperän niityn luonnosta vuodelta 2024 (tmi Luonto-Lasse), Haapajärven Korteperän tuulivoimapuiston voimajohdon kasvillisuus- ja pesimälinnustoselvitys vuodelta 2023 (Ahlman Group Oy), Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston voimajohdon kasvillisuus- ja pesimälinnustoselvitys vuodelta 2022 (Ahlman Group Oy) ja Itämaen voimajohdon lepakkoselvitys vuodelta 2024 (Rejlers Finland Oy). Osa käytetyistä lähteistä on lueteltu lajiryhmäkohtaisten lukujen Aineisto- ja menetelmät -luvussa. Käytetyt lähteet on mainittu lähdeluettelossa.

Maastokäyntien ajankohdat ja niillä selvitetty luontoarvot:

- 1. maastokäynti 27.5.2025, jolloin tehtiin pesimälinnustoselvityksen 1. käynti.
- 2. maastokäynti 11-12.6.2025, jolloin tehtiin pesimälinnustoselvityksen 2. käynti sekä lepakkoselvityksen 1. käynti.
- 3. maastokäynti 16.–18.7.2025, jolloin tehtiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys ja lepakkoselvityksen 2. kierros.
- 4. maastokäynti 18.–19.8.2025, jolloin tehtiin lepakkoselvityksen 3. kierros.

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1

Maastotöiden ja lähtötietojen perusteella arvioitiin mahdollisten arvokkaiden luontokohteiden sijainti selvitysalueella sekä mahdollisten lisäselvitysten tarve. Arvokkaiden kohteiden rajauspäätökset tehtiin asiantuntija-arviona.

Luontoselvityksen kohteet luokiteltiin eri arvoluokkiin soveltaen oppaan Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (Mäkelä & Salo, 2023 (luku 7, taulukko 7.1)) ohjeistusta:

- luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet
- luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet
- luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet
- luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

3. KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT

3.1 Aineisto ja menetelmät

Luontotyyppiselvityksessä pyrittiin rajaamaan suojellut luontotyypit (luonnonsuojelulain 64 § ja 65 §, vesilain 2. luvun 11 §), uhanalaisten luontotyyppien luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kohteet sekä edustavat perinnebiotooppikohteet. Putkilokasvien osalta pyrittiin selvittämään luontodirektiivin liitteen IV(b) lajien, valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten lajien sekä rauhoitettujen ja erityisesti suojeltujen lajien sekä Suomen vastuulajien esiintymät. Maastotyöjaksolla 16.-18.7.2025 kuvattiin ja rajattiin huomionarvoiset luontotyyppi- ja lajiesiintymät.

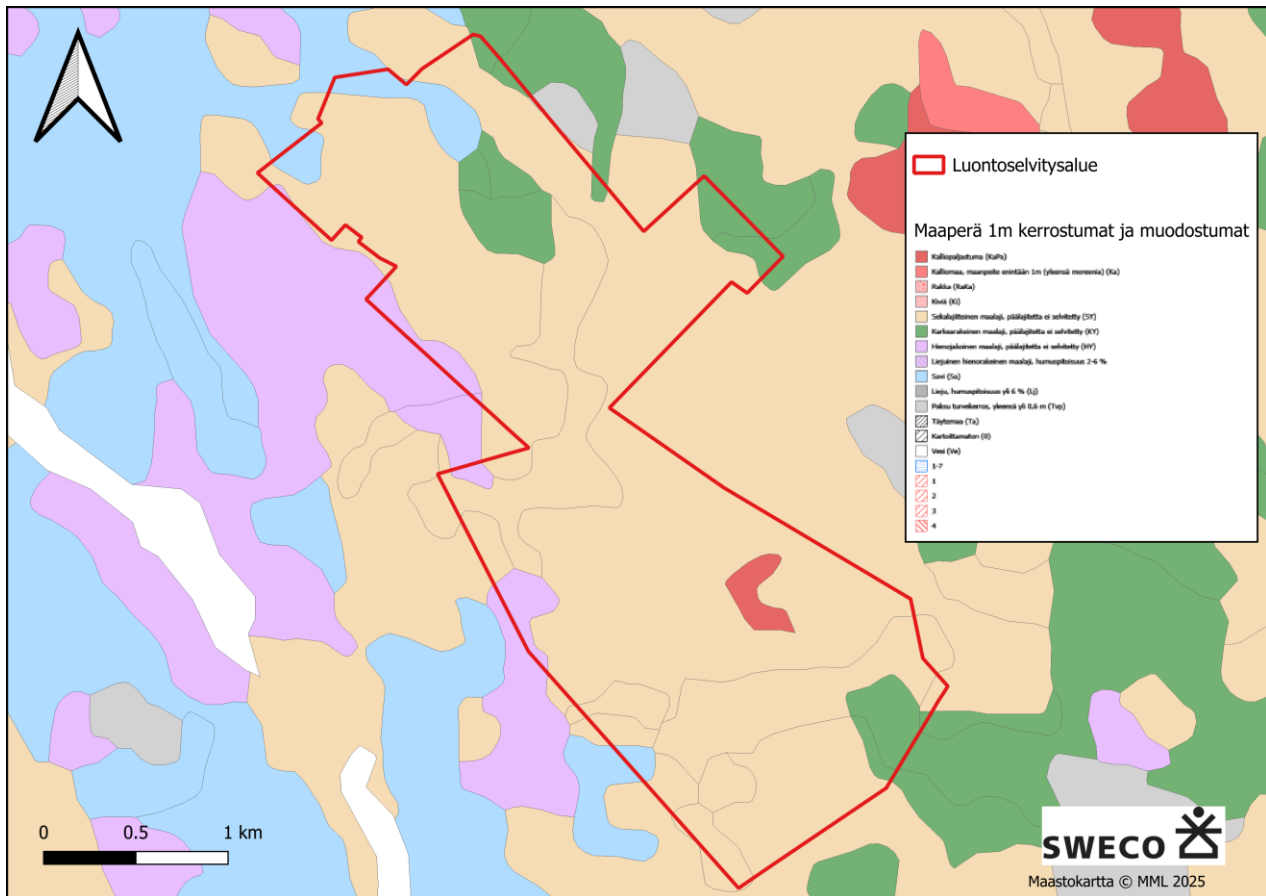
Mahdollista huomionarvoista kasvillisuutta ja luontotyypejä selvitettiin myös Laji.fi-tietokannan (Suomen lajitietokeskus, 2025b) tiedoista, aiemmin tehdyistä luontoselvityksistä sekä Metsäkeskuksen avoimesta metsälakikohdekarttapalvelusta (Metsäkeskus, 2025) ja Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) paikkatietoaineistosta (Luonnonvarakeskus, 2023a). Suomen lajitietokeskuksen mukaan alueelta on tehty neljä valkolehdokkihavaintoa, mutta muuta huomionarvoista kasvillisuutta alueella ei lajitietokeskuksen mukaan esiinny.

Raportissa esitetään kasvillisuudeltaan ja luontotyyppiltään huomionarvoiset kohteet karttarajauksin ja tekstikuvauksin sekä yleiskuvaus selvitysalueen kasvillisuudesta ja luontotyypeistä.

3.2 Tulokset

3.2.1 Selvitysalueen ja sen kasvillisuuden yleiskuvaus

Selvitysalue sijoittuu metsäkasvillisuusvyöhykkeiden jaossa keskiboreaaliseen vyöhykkeelle. Suokasvillisuusvyöhykkeiden aluejaossa selvitysalue kuuluu Pohjanmaan aapasoiden vyöhykkeelle ja alajaossa Suomenselän ja Pohjois-Karjalan aapasoiden vyöhykkeelle. Geologian tutkimuskeskuksen avoimen paikkatietorajapinnan (GTK, 2023) (Kuva 2) mukaan selvitysalueen maaperä on yhden metrin syvyydeltä tarkasteltuna pääosin sekalajitteista maalajia, paikoitellen karkearakenteista maalajia ja alueen eteläosissa on kalliopaljastuma.

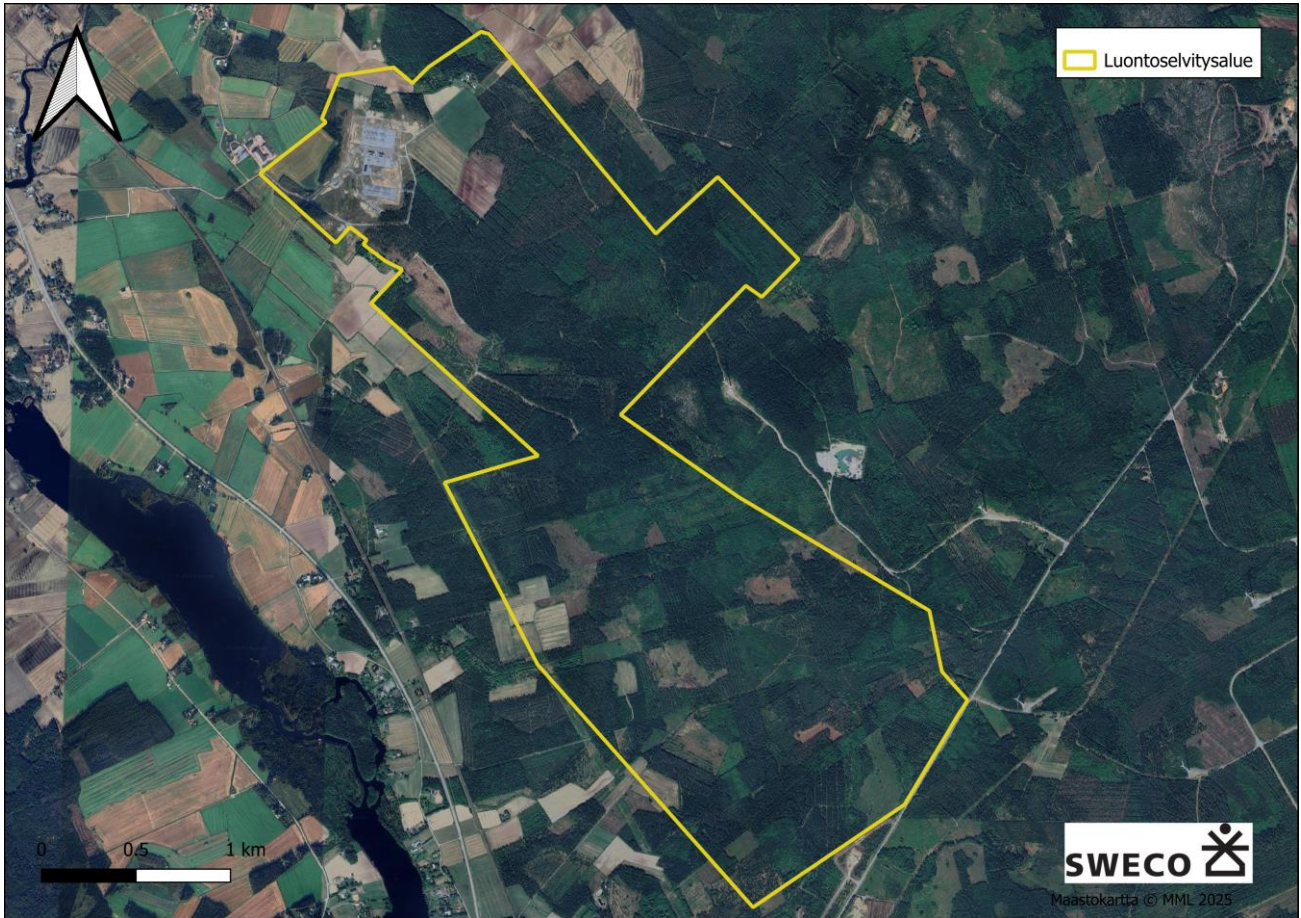


Kuva 2. Selvitysalueen maaperä (GTK, 2023).

Selvitysalue on suurelta osin metsäinen (Kuva 3). Alueen lounais-, luoteis- ja pohjoisosissa on muutamia peltoalueita. Alueen luoteisnurkassa sijaitsee Fingridin Pysäysperän 400/110 kV sähköasema. Selvitysalueen sisällä kulkee paljon metsäautoteitä ja polkuja.

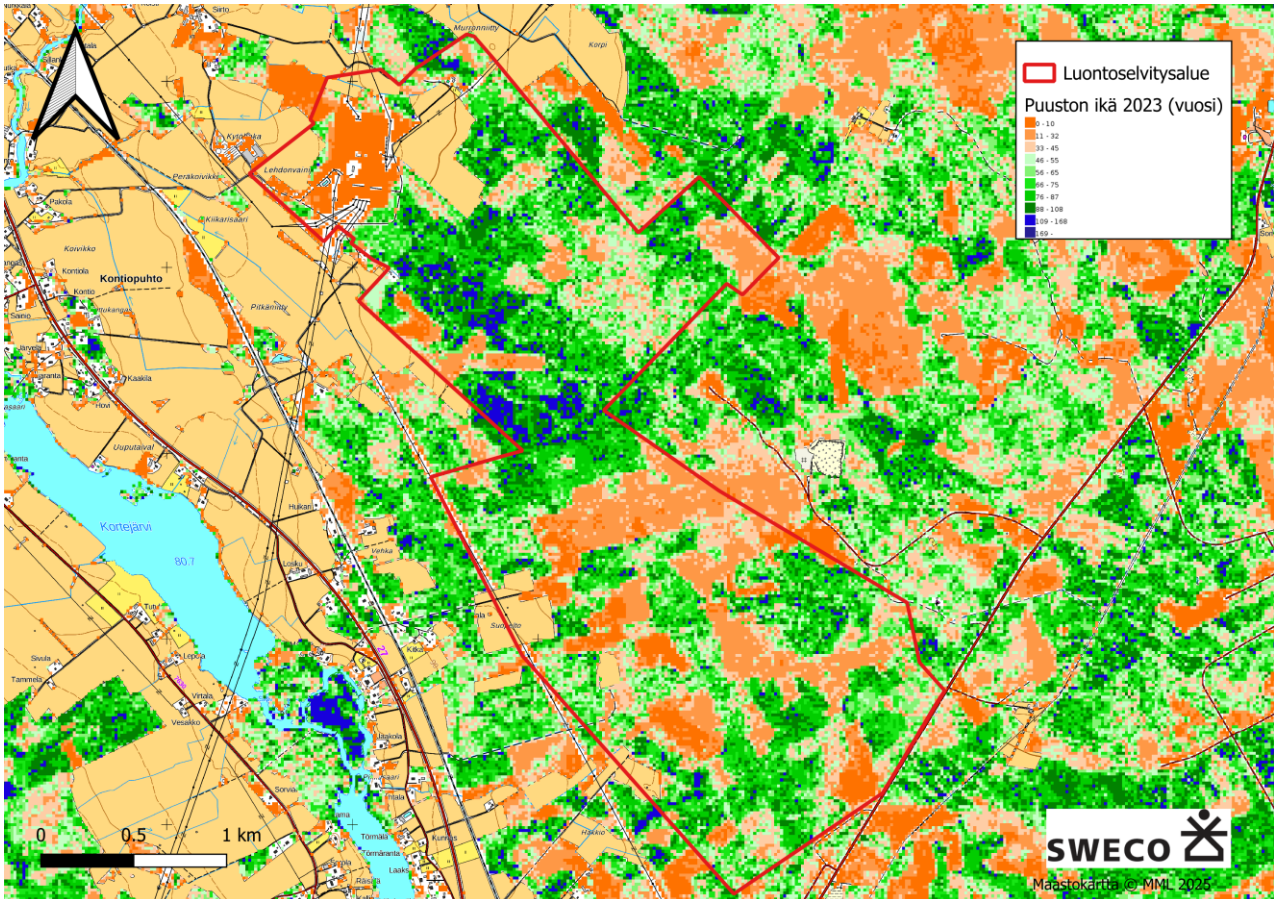
Selvitysalueella läpi kulkee useita maastokartassakin näkyviä uomia, jotka ovat pääosin kaivettuja tai suoristettuja oja. Pieniä kaivettuja oja on myös teiden varsilla. Selvitysalueella ei ole luonnontilaisia tai sen kaltaisia soita, eikä juuri muitakaan soita. Selvitysalueella ei ole järviä.

Varttuneita ja vanhempia metsiä on selvitysalueen pohjoisen puoliskon keskiosissa, sekä hiukan koillis-, kaakkois-, sekä lounaisosassa. Luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia metsiä alueella ei juurikaan ole. Alueen keski- ja eteläosassa on laajoja avohakkuualueita ja lehtipuuvaltaisia taimikoita. Alueen metsät ovat pääosin kuusivaltaisia, paikoin mäntyvaltaisia kasvatusmetsiä. Sekapuuna kasvaa monin paikoin runsaasti myös lehtipuustoa, etenkin koivua, mutta myös mm. haapaa, pihlajaa, raitaa ja harmaaleppää. Alueen metsissä on pääosin niukasti lahoppuuta.



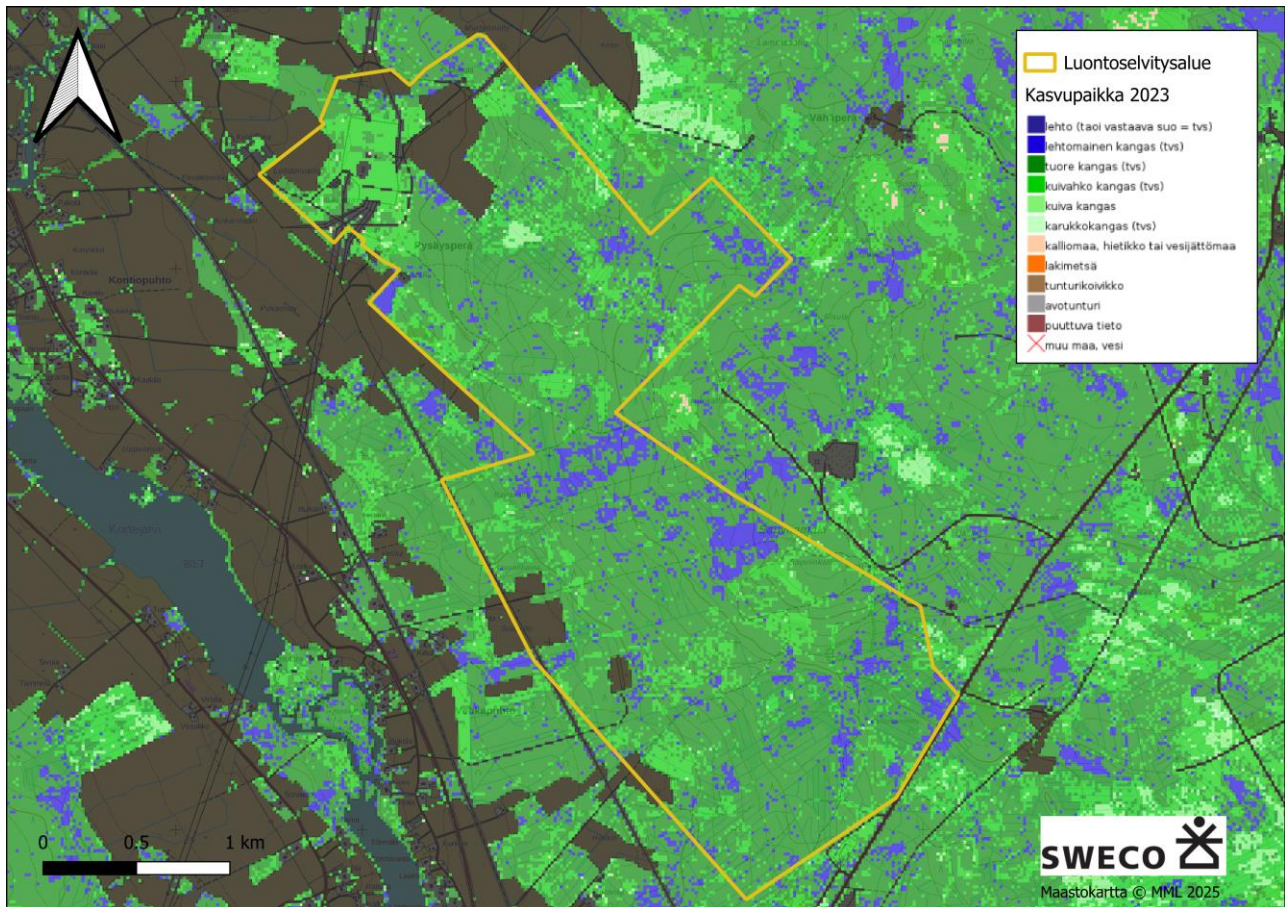
Kuva 3. Selvitysalueen ilmakeku.

Seuraavassa kuvassa on selvitysalueen puustonikäkartta (Kuva 4). Kartta kuvaa vuoden 2023 tilannetta. Hankealueen keskiosissa on iäkästä puustoa, joka erottuu sinisenä värinä kartalta.



Kuva 4. Puuston ikä -kartta Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) paikkatietoaineistosta 2023 (Luonnonvarakeskus, 2023a).

Yleisimmät selvitysalueen metsien kasvupaikkatyypit ovat mustikkatyypin tuore kangas, puolukkatyypin kuivahko kangas ja käenkaali-mustikkatyypin lehtomainen kangas. Seuraavassa kuvassa (Kuva 5) on selvitysalueen kasvupaikkatyypikartta.



Kuva 5. Kasvupaikkatyyppikartta Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) paikkatietoaineistosta 2023 (Luonnonvarakeskus, 2023a).

3.2.2 Kasvilajisto

Luontoselvityksen maastokäynnillä selvitysalueella ei rauhoitetun valkolehdokin lisäksi havaittu muita valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kasvilajeja lakisääteisesti suojeltavia kasvilajeja (luontodirektiivin liitteiden II ja IV b lajeja tai rauhoitettuja tai erityisesti suojeltuja kasvilajeja) eikä Suomen vastuulajeja. Laji.fi-tietokannan (tietokantatieto 4.6.2025) mukaan selvitysalueella on neljä valkolehdokkihavaintoa. Muita uhanalaisten, silmälläpidettävien, rauhoitettujen tai luontodirektiivin liitteisiin IV tai II kuuluvien kasvilajien eikä haitallisten vieraslajien tunnettuja esiintymispaikkoja alueelta ei tietokannan mukaan ole.

Huomionarvoiset kasvilajit: valkolehdokki

Valkolehdokkia (*Platanthera bifolia*) havaittiin kolmella lähekkäin sijaitsevalla kasvupaikalla selvitysalueen itäosassa (Kohde 1). Valkolehdokki on koko maassa rauhoitettu kasvilaji (luonnonsuojeluasetuksen (14.2.1997/160) liite 3a. Myös uuden luonnonsuojeluasetuksen luonnoksessa (Valtioneuvosto, 2023) laji on koko maassa rauhoitettu. Rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa Luonnonsuojelulain (9/2023) 74

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1

§:n mukaan poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 82 §:n mukaan poiketen siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1. momentin mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Valkolehdokki on tuoreimmassa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen, ym. 2019) luokiteltu elinvoimaiseksi kasvilajiksi. Sitä ei ole luokiteltu selvitysalueella myöskään alueellisesti uhanalaiseksi (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021). Valkolehdokin elinympäristöä ovat rehevähköt kangasmetsät, lehtomaiset metsät, lehdot, letto- ja lehtokorvet sekä niityt (Suomen Lajitietokeskus, 2023). Valkolehdokki ei ole kovin herkkä valaistuksen lisääntymiselle viereisen maankäytönmuutoksen myötä, sillä sitä kasvaa harvennushakatuissa metsissä, kapeilla sähkölinjan aukoilla ja maanteiden laidoilla metsänrajan tuntumassa.

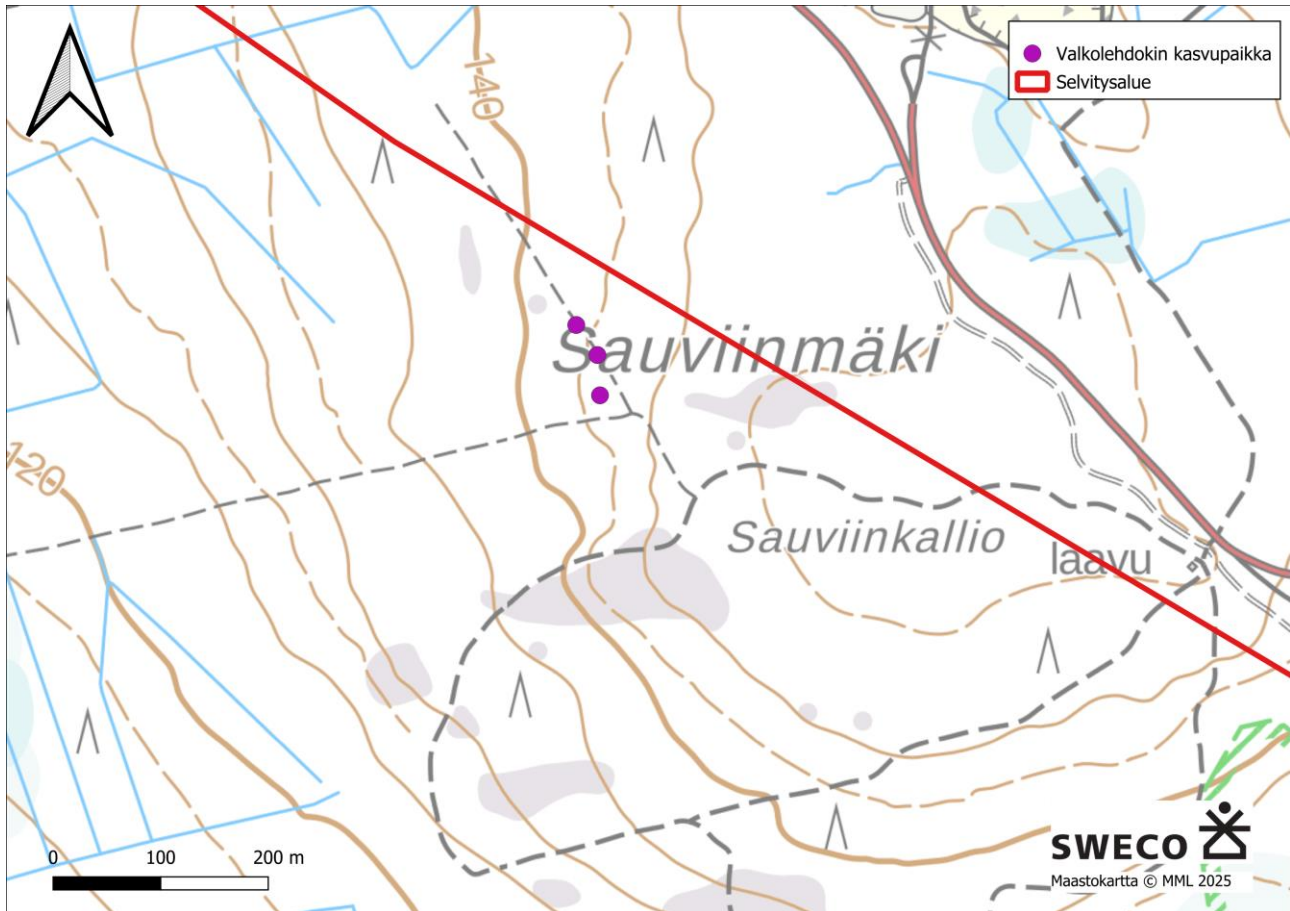
Seuraavalla sivuilla on esitelty valkolehdokin kasvupaikat. (Kohde 1).

Kohde 1: Luonnonsuojeluasetuksella rauhoitetun valkolehdokin kasvupaikka.

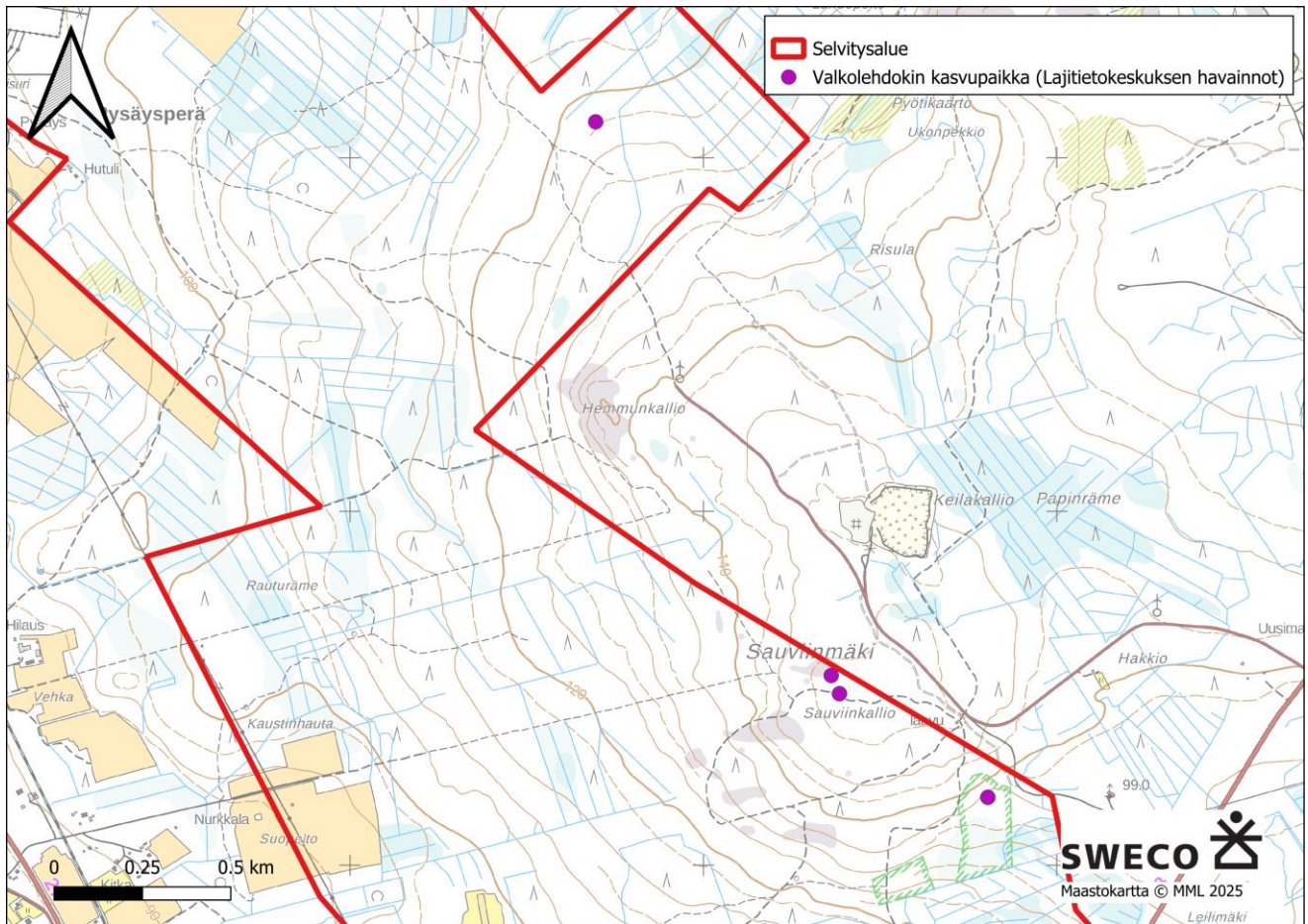
Kohteella havaittiin yhteensä yli 30 valkolehdokkiyksilöä. Valkolehdokit kasvavat Sauviinmäen luontopolun läheisyydessä (Kuva 6).

Myös lajitietokeskuksen havaintoaineistossa selvitysalueelle sijoittui neljä valkolehdokkihavaintoa. (Kuva 7). Kaksi näistä havainnoista sijoittui myös Sauviinkallion lähialueelle.

Luontoarvoluokitus luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet.



Kuva 6. Maastaselvityksessä havaitut valkolehdokkiesiintymät selvitysalueella.



Kuva 7. Lajitietokeskuksen aineiston valkolehdokkihavainnot selvitysalueelta (Suomen lajitietokeskus, 2025b).

Seuraavissa kuvissa on valkolehdokin kasvupaikkoja selvitysalueella (Kuva 8).



Kuva 8. Valkolehdokin kasvupaikkoja selvitysalueen itäosassa.

Suositus: Valkolehdokin kasvupaikka tulee jättää maanmuokkauksen, voimakkaiden hakkuiden ja muiden maankäytön muutosten ulkopuolelle. Mikäli tämä ei ole mahdollista, sen huomioimisesta tulee kysyä ohjeistusta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksiköstä. Luonnonsuojelulain 83 §:n 1. momentin mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Vieraslajit

Seuraavassa kartassa on esitetty luontoselvityksen maastokäynneillä havaitut vieraslajien esiintymispaikat (Kuva 9). Vieraslajeista selvitysalueella havaittiin komealupiinia. Lupiinien kasvupaikat sijoittuivat polkujen varsille selvitysalueen eteläosan pellonreunassa sekä Sauviinkallion luontopolun varressa. Komealupiini on luokiteltu kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi (Vieraslajit.fi, 2025).

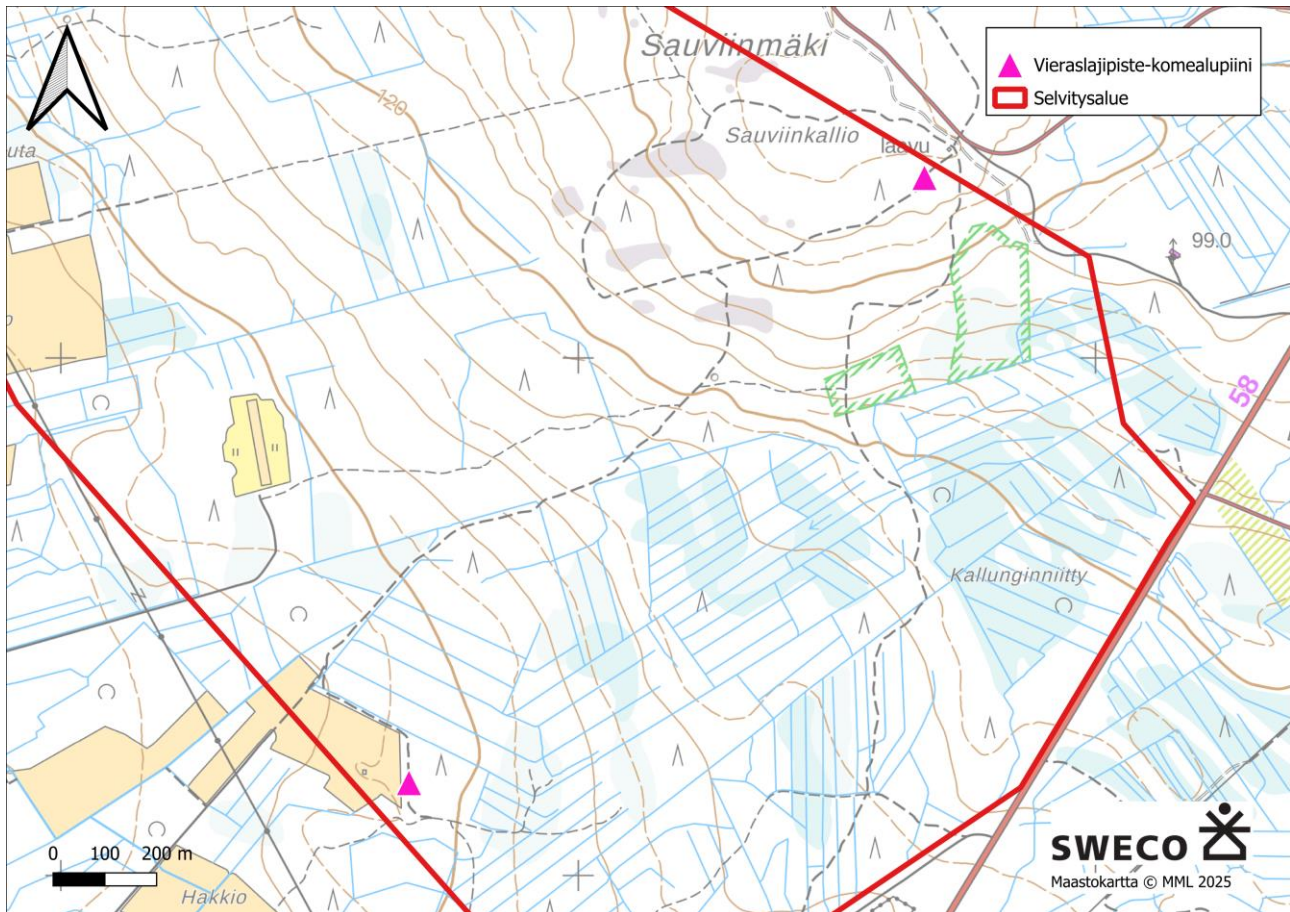
Rakennettaessa ja maita siirrellessä tulee huolehtia, että vieraslajeja ei samalla levitetä uusille alueille. Tämän suunnittelussa kannattaa huomioida mm. Vieraslajiportaalin (vieraslajit.fi, 2025) ohjeet.

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1



Kuva 9. Komealupiinin esiintymispaikat selvitysalueella.

3.2.3 Luontotyytit

Luontoselvityksen perusteella selvitysalueella on yksi luonnonsuojelulain (9/2023) 64 §:n ja 65 §:n mukainen luontotyyppikohde, joka on myös ennestään luonnonsuojelualue. Alue on osittain Natura-alue, kohdenimeltään Sauviinmäki (FI1002012), ja se on luontodirektiivin perusteella suojeltu (SAC) (Kohde 2).

Selvityksen perusteella alueella ei ole vesilain 2. luvun 11§:n mukaisia pienvesiä (kuten noroja, lähteitä, lähteikköjä, tihkupintoja tai lampia) eikä vesilain 2. luvun 3§:n mukaisia luonnontilaisia tai sen kaltaisia puroja.

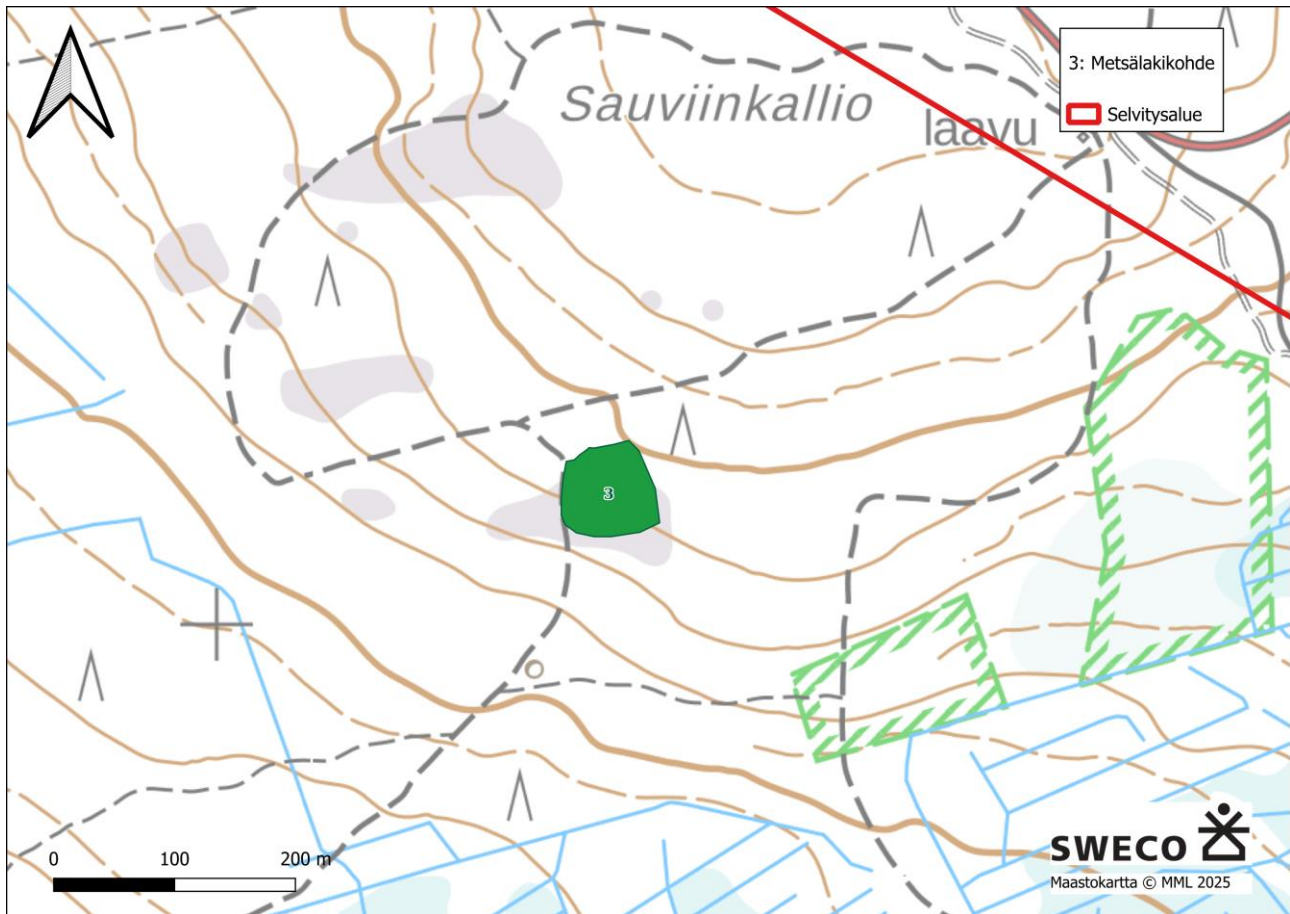
Metsäkeskuksen avoimeen metsälakikohdepaikkatietokarttaan (Metsäkeskus, 2025) on merkitty yksi metsälain 10 §:n tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristökuvio Sauviinkallion alueella (Kuva 10). Kuvio on luokiteltu maalajiltaan kallioksi ja luontotyyppiltään se on kalliomaata. Metsäkeskus tekee metsälakikohteiden viralliset rajaukset ja metsälaki koskee vain metsätaloutta, ei muuta maankäyttöä, vaikkakin metsälakikohteet ovat samalla huomionarvoisia keskimääräistä talousmetsää korkeampien luontoarvojen vuoksi. Voimassa oleva luontoselvitysten laatimista ja luontoselvitysten yhteydessä tehtävää luontokohteiden arvoluokittelua koskeva, tässäkin selvityksessä noudatettu opas (Mäkelä & Salo, 2023), ei kuitenkaan ohjeista (mm. oppaan luku 7, taulukko 7.1) huomioimaan kohteiden mahdollista metsälain 10 §:n mukaisuutta sinällään vaan kohteiden muut luontoarvot, mm. mahdollisen vesi- ja luonnonsuojelulain mukaisuuden ja luontotyyppin uhanalaisuusluokituksen.

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1



Kuva 10. Selvitysalueella sijaitseva metsälälikohde.

3.2.4 Huomionarvoiset luontotyyppikohteet

Kohde 2: Luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu lehtojensuojelualue

Sauviinmäen Natura 2000 -suojelualue (SAC). Pinta-ala 6 hehtaaria.

Sauviinmäki kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan. Se on asetuksella rauhoitettu lehtojensuojelualue. Kohteeseen on liitetty pieni yksityisomistuksessa oleva maapala. Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla. Suojelun perusteena olevat luontotyytit: boreaaliset lehdot (koodi 9050), pinta-ala 3.83 ha (Kuva 14).

Luontoarvaluokitus luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet.

Kohde on Kurjenpolvi-käenkaali-oravanmarjatyyppin (GOMaT) tuore keskiravinteinen lehto. Maastaselvityksen perusteella puusto on pääosin vartununeita lehtipuita ja kuusia, kohteella myös paljon nuorta puustoa. Kenttäkerros ruohovaltainen, lajistoa mm. metsäkurjenpolvi, metsäimarre, vadelma, käenkaali, liillukka ja sudenmarja (Kuva 15).

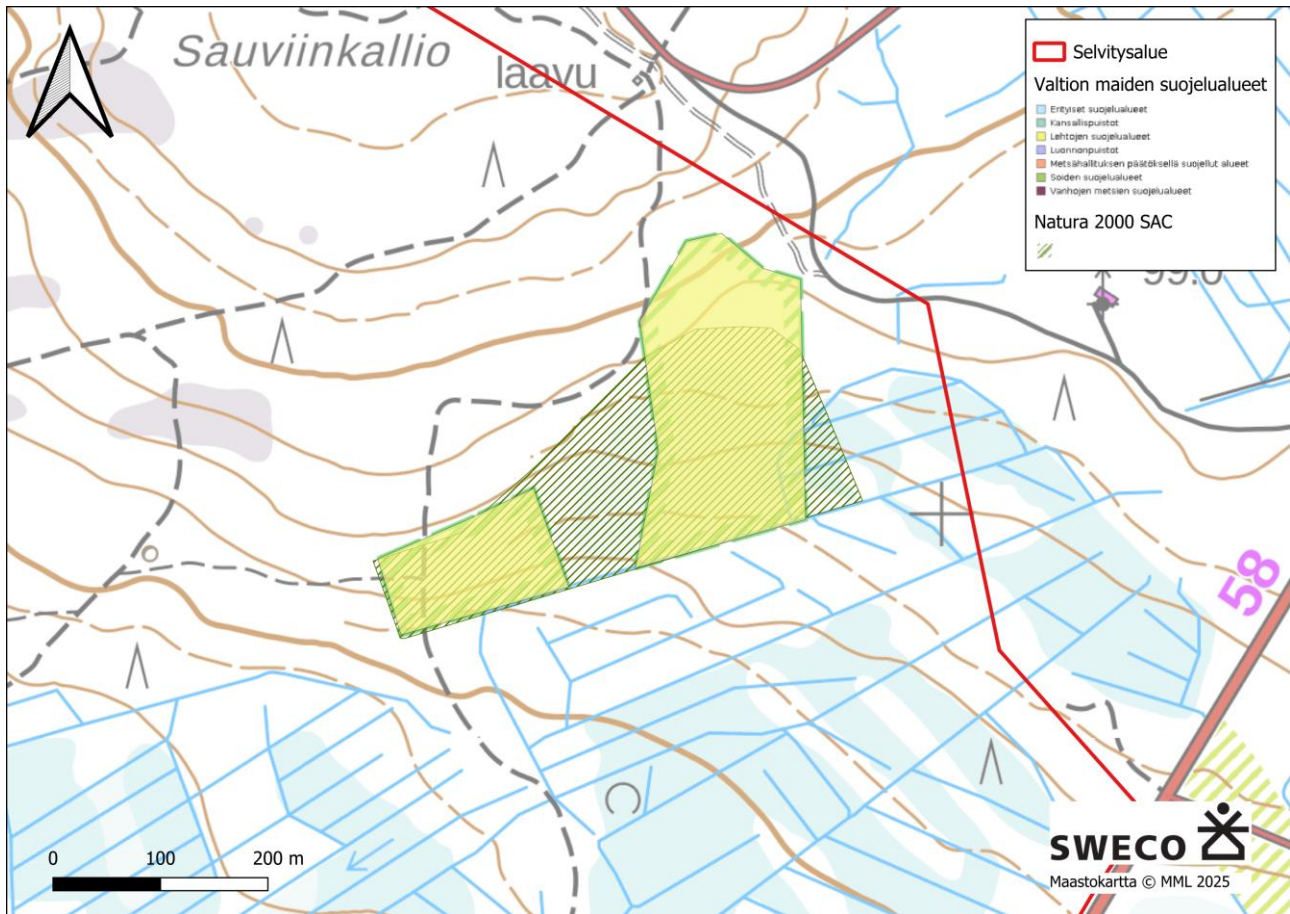
Alueen puusto, vesitalous ja pienilmasto tulee säilyttää ennallaan.

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1



Kuva 14. Sauviinmäen lehtojensuojelualueet sekä Natura 2000-suojelualue.



Kuva 15. Sauviinmäen lehtojensuojelualuetta.

Kohde 3: Mustikkakorpi - Mustikkakangaskorpi

Haapajärven Korteperän tuulivoimapuiston voimajohdon kasvillisuus selvityksessä (Pudas & Ahlman 2023) sekä Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston voimajohdon kasvillisuus selvityksessä (Pudas & Ahlman 2022) selvitysalueelta oli rajattu arvoluokkaan 2 kuuluva korpikokonaisuus, joka koostui mustikkakorven (MK) ja mustikkakangaskorven (MKgK) mosaiikista (Kuva 11). Alue raportoitiin vesitaloudeltaan pääosin luonnontilaiseksi. Puusto alueella on iäkästä ja kuusivaltaista, sekä rakenteeltaan kerroksellista. Lahopuuta esiintyy paikoin runsaasti. Kuvion arvoluokka on 2, koska kyseessä on vesitaloudeltaan luonnontilainen ja luonnolliset rakennepiirteet kohtalaisesti säilyttänyt uhanalaisen luontotyyppin edustava esiintymä. Mustikka- ja kangaskorvet luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Tämän vuoden selvityksessä havaittiin, että tämän arvoluokitellun alueen etelä-länsireunaan oli tehty avohakkuu kartassa näkyvään polkuun rajautuen (Kuva 12).

Luontoarvaluokitus luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Suositus: Kohde suositellaan jätettäväksi kehittymään ilman toimenpiteitä, jolloin sen tilan arvioidaan paranevan. Alue jätetään intensiivisen hoidon ulkopuolelle ja säilytetään jatkossa maankäytönmuutosten

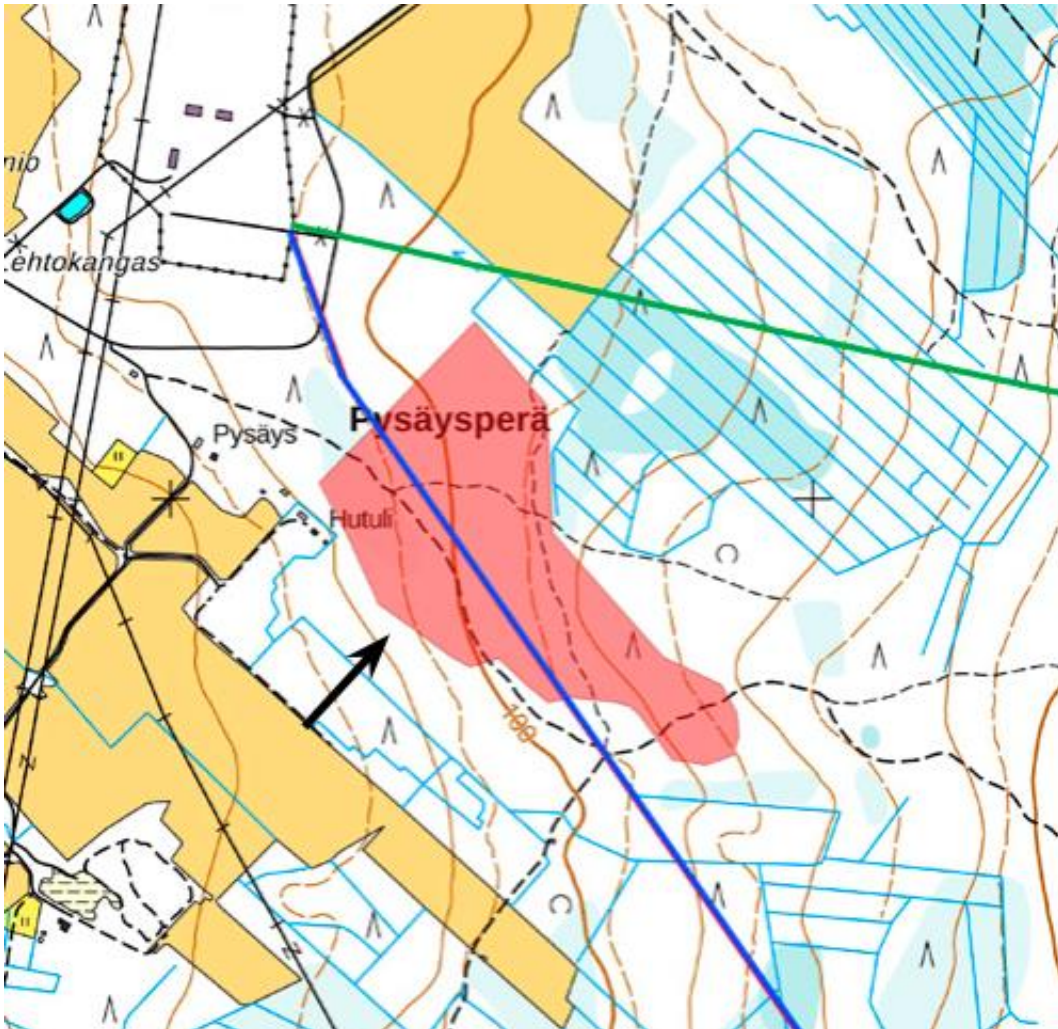
Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1

(myös metsänhakkuiden) ulkopuolella, jotta alueen vesitalous ja pienilmasto säilyvät ennallaan, esimerkiksi ojituksia tulee välttää.



Kuva 11. Arvoluokan 2 mustikkakorpialueen sijainti selvitysalueella (Pudas & Ahlman 2022).



Kuva

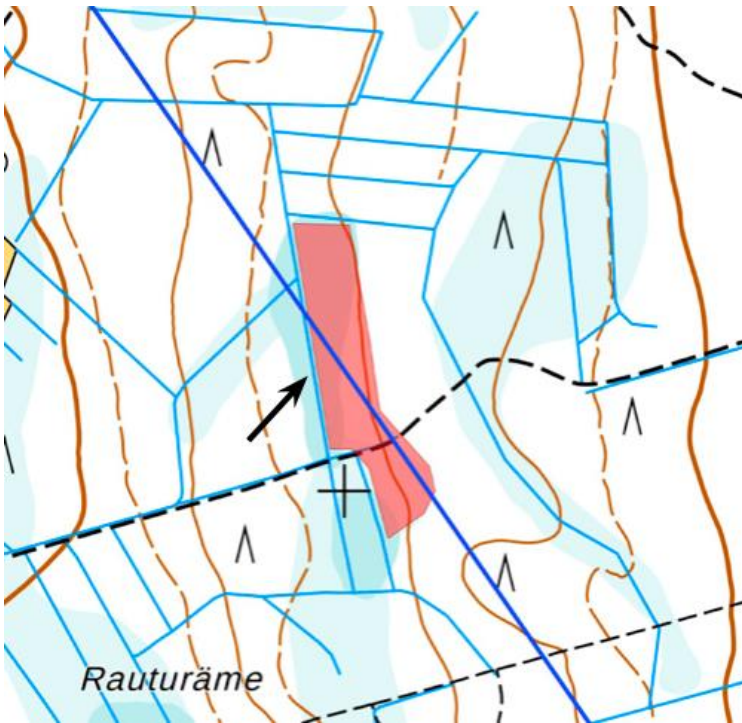
12. Avohakkuualue Pysäysperän arvoluokitellulla alueella kesällä 2025.

Kohde 4: Mustikkakorpi

Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston voimajohdon kasvillisuus selvityksessä (Pudas & Ahlman 2022) selvitysalueelta oli rajattu myös toinen arvokas kasvillisuuskohte; mustikkakorpi (MK), joka luokiteltiin arvoluokkaan 2 kuuluvaksi (Kuva 13). Kuvion vesitalous on luonnontilainen ja puusto on paikoin monikerroksellista. Mustikkakorvet on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) luontotyypeiksi. Vesitalous ja pienilmasto tulee säilyttää ennallaan, joten esimerkiksi lisäojituksia tulee välttää. Myös puusto tulee säilyttää ennallaan.

Luontoarvaluokitus luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Suositus: Kohde suositellaan jätettäväksi kehittymään ilman toimenpiteitä, jolloin sen tilan arvioidaan paranevan. Alue jätetään intensiivisen hoidon ulkopuolelle ja säilytetään jatkossa maankäytönmuutosten (myös metsänhakkuiden) ulkopuolella, jotta alueen vesitalous ja pienilmasto säilyvät ennallaan, esimerkiksi ojituksia tulee välttää.



Kuva 13. Mustikkakorpi selvitysalueella rauturämeen lähettävillä (Pudas & Ahlman 2022).

4. LINNUT

4.1 Aineisto ja menetelmät

Lähtöaineistona käytettiin Suomen lajitietokeskuksen (2025) tietokantatietoja. Lähtötietoina huomioitiin 2010- ja 2020-lukujen havainnot. Petolintujen pesäpaikkatiedot tarkastettiin Laji.fi:n kautta 4.6.2025 tehdyillä tietopyynnöillä suojelunarvoisten petolintujen pesäpaikkojen tietokannasta (Luonnontieteellisen keskusmuseon kuratoima tietokanta), rengastus- ja löytörekisteristä sekä Metsähallituksen vastuulajien (maakotka ja muuttohaukka) osalta LajiGIS: Lajin seurantakohteet: Petolinnut -tietokannasta huomioiden myös nollahavainnot eli tuloksettomat pesäntarkastukset.

Pesimälinnustoselvitys tehtiin 27.5. ja 12.6. kahden kierroksen maalinnuston sovellettuna kartoituslaskentana luontotyyppiensä ja lähtötietojen perusteella linnuston arvoalueeksi potentiaalisimmilla kohteilla linnustonseurannan havainnointiohjetta (Koskimies & Väisänen 1988) soveltaen. Pesimälinnustoselvityksessä keskityttiin huomionarvoisiin lajeihin (uhanalaiset, vastuulajit, direktiivilajit).

Seuraavassa taulukossa (Taulukko 1) on esitetty pesimälinnustoselvityksen maastokäyntien ajankohdat ja säätilat.

Taulukko 1. Pesimälinnustoselvityksen maastokäyntien ajankohdat ja säätilat.

Pvm	Klo	Auringon nousu	Lämpötila (°C)	Tuuli (m/s)	Pilvisyys	Laskentakierros
27.5.2025	3:30–10:00	4.08	+5–14°C	1–4 m/s	0/8–3/8	1. kierros
12.6.2025	3:00–10:00	3.02	+7–12°C	3–6 m/s	3/8–8/8	2. kierros

Huomionarvoisten lintulajien havaintopaikat esitetään kartalla. Maastoselvityksen ja lähtötietojen perusteella asiantuntija-arviona mahdollisesti rajatut linnustollisesti arvokkaat kohteet esitetään luontoselvitysraportissa kartalla ja niiden rajausperusteet ja huomointisuositukset kuvataan raportissa. Tärkeimpiä arviointiperusteita linnustollisesti arvokkaiden kohteiden rajaustarvetta analysoitaessa olivat huomionarvoisten lintulajien etenkin pesimäaikainen esiintyminen, arvioidun pesimäreviirin sijainti, lajin käyttäytyminen ja ekologia sekä linnuston kannalta arvokkaan luontotyyppin sijoittuminen huomionarvoisten lintulajien havaintopaikkojen ympäristössä. Rajauspäätöksiä tehdessä huomioitiin myös alueella esiintyvien huomionarvoisten lintulajien, parien ja yksilöiden lukumäärä, uhanalaisuus, uhanalaisuuden syyt ja mahdollisuudet vaikuttaa kaavoituksella uhanalaisuuden syihin.

4.2 Tulokset

Selvitysalueella tai alle 500 metrin säteellä siitä ei ole kansainvälisesti (IBA), Suomen (FINIBA) eikä maakunnallisesti (MAALI) tärkeitä lintualueita (BirdLife, 2025).

Kaavan suunnittelualueella tai yhden kilometrin säteellä siitä ei ole Suojelunarvoisten petolintujen pesäpaikkojen tietokannan (Luonnontieteellisen keskusmuseon kuratoima tietokanta) pesäpaikkoja, ei Metsähallituksen vastuulajien (maakotka ja muuttohaukka) pesäpaikkoja, eikä Rengastus- ja löytörekisterissä mainittuja uhanalaisten, silmälläpidettävien, lintudirektiivin liitteen I lajien tai erityisesti suojeltavien tai Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvien lintulajien tunnettuja pesäpaikkoja (Suomen Lajitietokeskus, 2025c; 2025e: tietokantatieto 4.6.2025).

Pesimälinnustoselvityksen maastokäynneillä havaittiin huomionarvoisista lintulajeista (lintudirektiivin liitteen I lajit, erityisesti suojeltavat lajit, kansallisesti tai alueellisesti uhanalaiset lajit ja Suomen vastuulajit) yhteensä

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

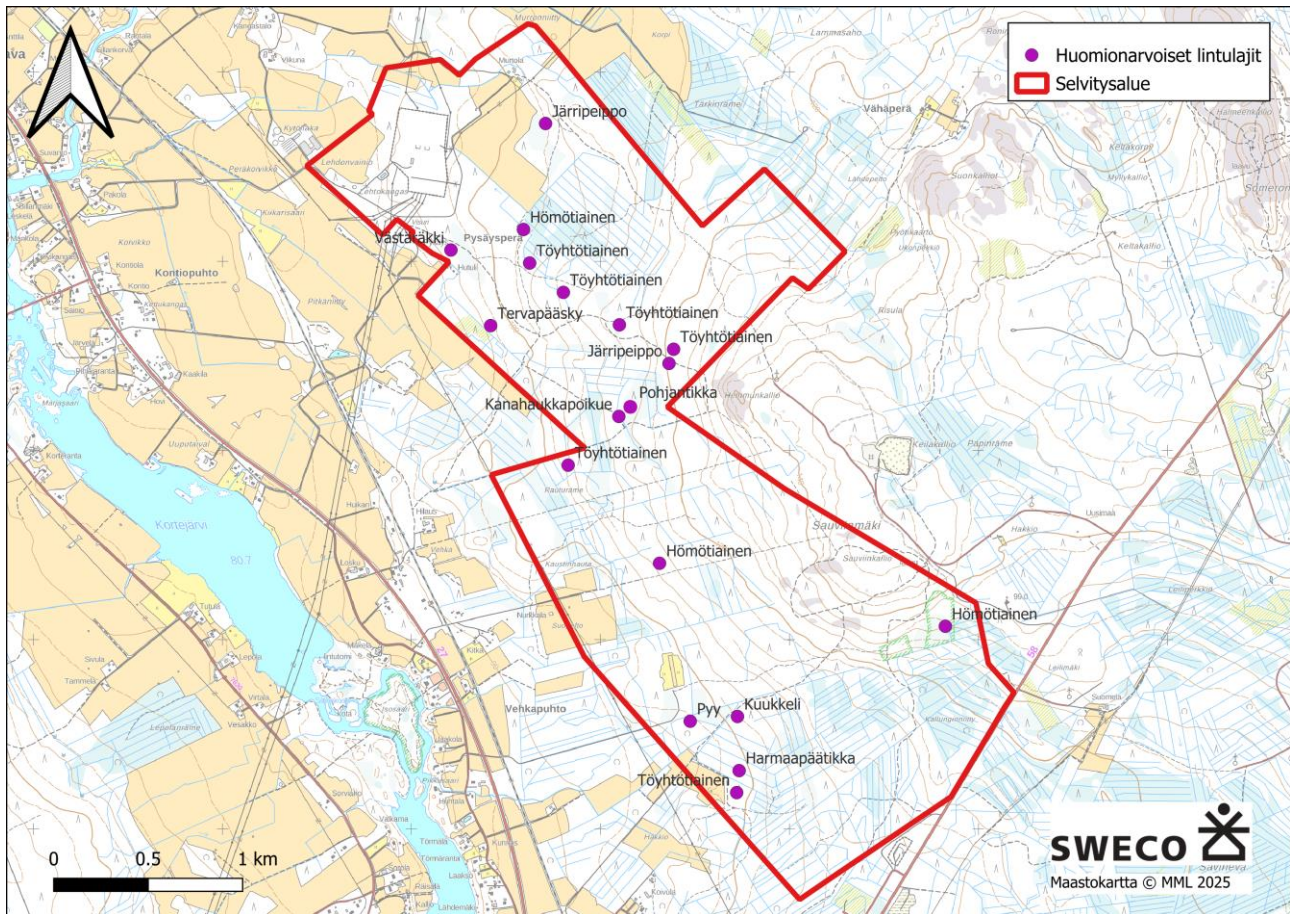
Päiväys: 1.12.2025 Versio: 1

kymmenen lintulajia, jotka on esitetty seuraavassa taulukossa (Taulukko 2). Huomionarvoisista lajeista pohjantikka ja kanahaukka poikue havaittiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen maastokäynnillä heinäkuussa (18.7.2025).

Taulukko 2. Pesimälinnustoselvityksessä havaitut huomionarvoiset lintulajit. Uhanalaisluokitus Hyvärinen ym. (2019) mukaan. Lyhenteiden selitykset: EN= erittäin uhanalainen, VU= uhanalainen, vaarantunut, NT= silmälläpidettävä; LC= elinvoimainen. IUCN= uhanalaisuusluokka; Dir.= lintudirektiivin liitteen I laji; Va= Suomen kansainvälinen vastuu-laji; Erit.= erityisesti suojeltava laji; RT= alueellisesti uhanalainen laji.

Laji	Tieteellinen nimi	IUCN	Dir.	Va.	Erit.	RT
Kuukkeli	<i>Perisoreus infaustus</i>	NT		x		x
Töyhtötiainen	<i>Lophophanes cristatus</i>	VU				
Hömötiainen	<i>Poecile montanus</i>	EN				
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	NT				
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	NT				
Tervapääsky	<i>Apus apus</i>	EN				
Harmaapäätikka	<i>Picus canus</i>	LC	x			
Pyy	<i>Tetrastes bonasia</i>	VU	x			
Kanahaukka	<i>Accipiter gentilis</i>	NT				
Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>	LC	x	x		

Huomionarvoisten lintulajien havaintopaikat on esitetty seuraavassa kartassa (Kuva 16).



Kuva 16. Pesimälinnustoselvityksessä havaitut huomionarvoiset lintulajit selvitysalueella.

Muiden kuin huomionarvoisten lajien osalta pesimälinnustoselvityksen maastokäynnillä havaittiin seuraavat lintulajit: peippo, tiltalti, hippiäinen, peukaloinen, punarinta, käki, punatulkku, talitiainen, mustarastas, laulurastas, metsäkirvinen, keltasirkku, pajulintu, sepelkyhky, vihervarpunen, rautiainen, mustapääkerttu, harmaasiippo, kirjosiippo, kuusitiainen, puukiipijä, punakylkirastas, sinitiainen, pikkukäpylintu, korppi, metsäviklo, lehtokerttu ja urpiainen.

Yhteensä linnustoselvityksessä havaittiin 38 lintulajia. Selvitysalueen lajisto on pääosin tavanomaista talousmetsien, hakkuualueiden, peltoaukeiden ja pihapiirien linnustoa, mutta alueelta havaittiin myös uhanalaisten lintulajien merkittäviä esiintymiä.

Maastotöiden ja lähtötietojen perusteella arvioitiin mahdollisten arvokkaiden linnustokohteiden sijainti selvitysalueella. Arvokkaiden kohteiden rajauspäätökset tehtiin asiantuntija-arviona. Pesimälinnustoselvityksen kohteet luokiteltiin eri arvoluokkiin soveltaen oppaan Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi (Mäkelä & Salo 2023, luku 7) ohjeistusta:

- luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet
- luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet
- luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025

Versio: 1

• luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Maastoselvityksen ja lähtötietojen perusteella asiantuntija-arviona mahdollisesti rajatut linnustollisesti arvokkaat kohteet esitetään kartalla ja niiden rajausperusteet ja huomiointisuositukset kuvataan seuraavaksi. Tärkeimpiä arviointiperusteita linnustollisesti arvokkaiden kohteiden rajaustarvetta analysoitaessa olivat huomionarvoisten lintulajien etenkin pesimäaikainen esiintyminen, arvioidun pesimäreviirin sijainti, lajin käyttäytyminen ja ekologia sekä linnuston kannalta arvokkaan luontotyyppin sijoittuminen huomionarvoisten lintulajien havaintopaikkojen ympäristössä. Rajauspäätöksiä tehdessä huomioitiin myös alueella esiintyvien huomionarvoisten lintulajien, parien ja yksilöiden lukumäärä, uhanalaisuus, uhanalaisuuden syyt ja mahdollisuudet vaikuttaa kaavoituksella uhanalaisuuden syihin.

Selvitysalueelta rajattiin maastokäyntien perusteella yksi linnustollisesti arvokas kohde, joka sijaitsee alueen pohjoisemmalla puoliskolla Pysäysperän alueella.

Kohde 1: Pysäysperän arvokas lintualue

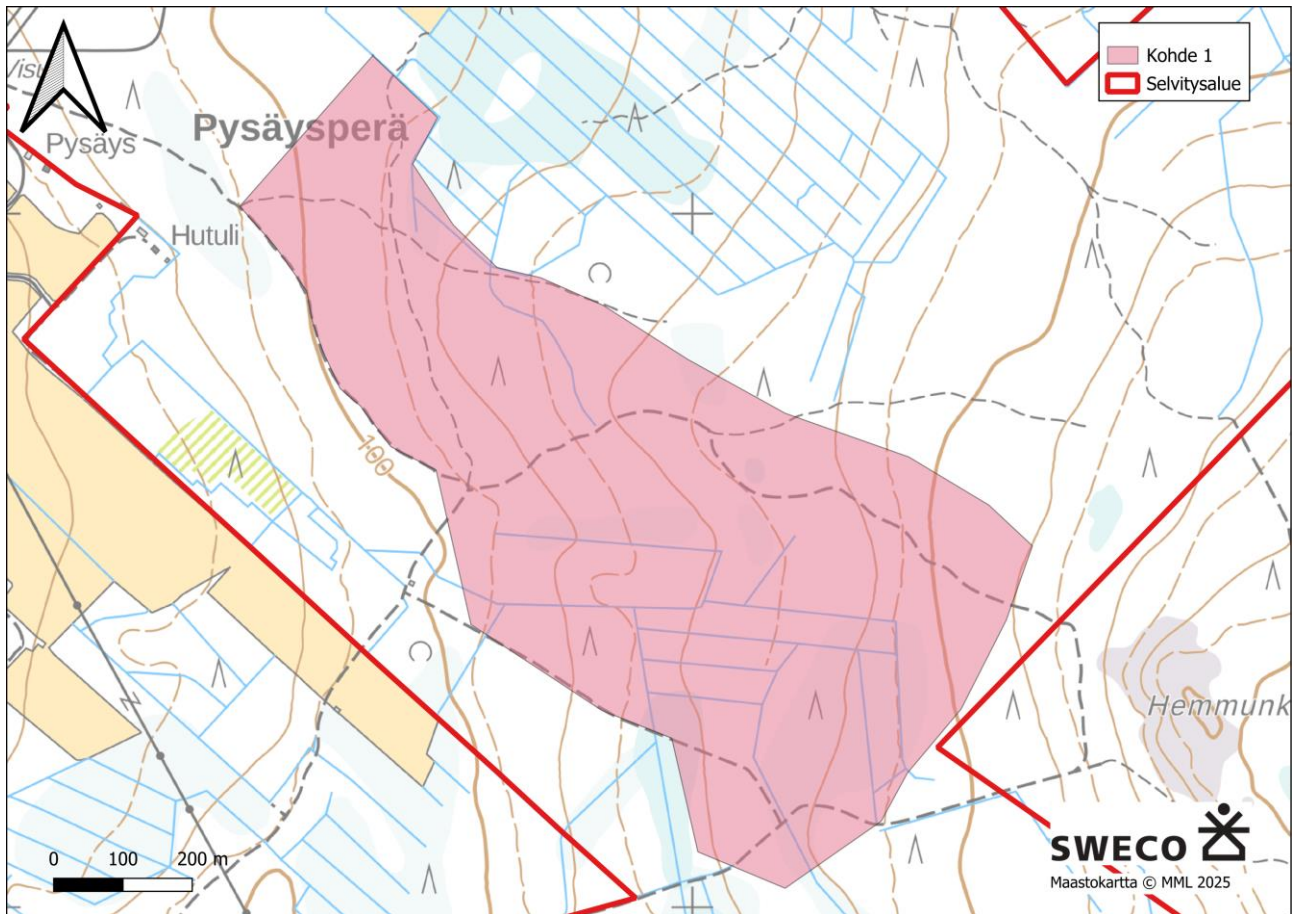
Luontokohdeluokitus luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Rajatulla alueella havaittiin maastokäynneillä huomionarvoista ja vaatealiasta metsälajistoa (töyhtötiainen, hömötiainen, pohjantikka ja jättiläispeippo) sekä kanahaukkapoikue. Alue koostuu iäkkäämmästä, kuusivaltaisesta puustosta ja lahoppuuta on paikoin runsaasti. Tämä heijastuu kohteella havaitusta linnustosta. Kohteen sijainti on esitetty kartalla alla (Kuva 17) ja valokuvia kohteesta on alempana (Kuva 18).

Kohde on tässä raportissa määritetty kuuluvaksi arvoluokkaan 2, koska alueella havaittiin uhanalaisten lintulajien merkittäviä esiintymiä. Kanahaukan pesäpaikkaa ei tässä selvityksessä saatu vahvistettua, mutta todennäköisesti se sijaitsee havaitun poikueen lähistöllä. Kanahaukan poikasia oli alueella niiden ääntelyn perusteella ainakin kaksi. Kanahaukka suosii pesimäympäristönään vanhoja havu- ja sekametsiä.

Kohteen rajauksen osalta on syytä huomioida, että linnustoa selvitetiin laajalla selvitysalueella vain rajallisen ajan, joten kaikki lajihavainnot eivät välttämättä tulleet esiin selvityksessä. Kohteen ulkoraja piirrettiin uhanalaisten lintulajien havaintopisteiden sijainnin sekä näille lajeille soveltuvien elinympäristöjen mukaisesti. Arvokas kohde saattaa siis jatkua kauempanakin, mitä tämän maastoselvityksen puitteissa on ollut mahdollista selvittää.

Suositus: Suosituksena on säilyttää alueen maankäyttö sellaisena, ettei se vaikuta metsän luonnollisiin rakennepiirteisiin eikä siten uhanalaisten lintulajien elinympäristöihin heikentävästi. Puusto tulee säilyttää ennallaan. Haittoja estävien ratkaisujen riittävyyden sekä mahdollisen luonnonsuojelulain 83 §:n mukaisen poikkeamislupatarpeen ja lupaedellytysten arvioimiseksi tulee olla yhteydessä paikallisen ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikköön. Joka tapauksessa mahdolliset raivaus- ja rakennustyöt tulee tehdä kanahaukan pesimäkauden (toukokuun lopusta elokuun loppuun) ulkopuolella.



Kuva 17. Selvitysalueelta ja sen lähiympäristöstä tunnistettu linnustollisesti arvokkaaksi määritelty kohde 1: Pysäysperän arvokas lintualue.



Kuva 18. Valokuvia kohteelta 1.

4.3 Epävarmuustekijät

Linnustoa kartoitettiin kahden aamun aikana. Maastonselvitykseen käytettävissä olevaan aikaan nähden selvitysalue oli varsin laaja, joten osa huomionarvoisista lintulajeista saattoi jäädä löytymättä. Esimerkiksi kanahaukkapoikue olisi jäänyt havaitsematta, mikäli alueella ei olisi liikuttu uudelleen kasvillisuusselvityksen aikaan heinäkuun puolivälissä. Kohtuullisen hyvä kokonaiskuva lajistosta kuitenkin saatiin.

Selvityksen aikaiset sääolosuhteet olivat hyvät ja laskenta tehtiin lintujen pesimäkauden kannalta sopivina ajankohtina. Ensimmäisellä kierroksella huomionarvoisista lajeista suurin osa oli saapunut reviirilleen ja laulukausi oli käynnissä, ja toisella kierroksella oli jo havaittavissa varoittavia emoji ja poikueita.

5. LEPAKOT

5.1 Johdanto

Suomessa esiintyy 14 lepakkolajia (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2023), jotka kaikki ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja (Luonnonsuojelulaki 2023). Siten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty. Lepakoiden lisääntymispaikka on yleensä rakennuksessa, puun kolossa, lepakonpöntössä, linnunpöntössä tai etenkin vesisiipalla kivisiltojen ja rantakallioiden koloissa. Kesällä naaraat kokoontuvat yhdyskuntiin synnyttämään. Levähdyspaikkoja ovat kesällä lepakoiden päiväpiilot, jotka sijaitsevat samanlaisissa paikoissa kuin lisääntymisyhdyskunnatkin. Lepakoiden levähdyspaikkoja talvella ovat niiden talvehtimispaikat. Lepakot vaipuvat talveksi horrokseen. Lepakoita on tavattu horrostamasta mm. luolista, kellareista, kallion halkeamista, rakennuksista, puun koloista sekä pirunpelloista. (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2023.)

Lepakkoselvityksen maastotyöt tehtiin yöaikaan kolmena kierroksena 11.–12.6., 16.–17.7. ja 18.–19.8.2025. Maastotyöt suoritettiin kiertämällä aktiividetektorin kanssa selvitysalueella karttatarkastelun avulla potentiaalisiksi arvioituilla alueilla. Raportti perustuu lähtötietoihin (Laji.fi), maastoselvitykseen ja alueella aiemmin tehtyihin lepakkoselvityksiin.

Pohjanlepakko on maamme yleisin ja laajimmalle levinnyt lepakkolaji. Sen voi tavata miltei koko Suomesta, tosin Lapista havaintoja tulee harvakseltaan. Pohjanlepakko suosii melko avaria maisemia. Se ei yleensä puikkelehti lehvästössä vaan lentelee mieluusti pihossa tai teiden varsilla, jopa kaupunkimaisemassa katulampun valossa. Päiväpiilokseen pohjanlepakko kelpuuttaa erityisesti rakennukset. Talvea se viettää usein yksin tai muutaman lajitoverin seurassa varsin viileissä oloissa kellarissa tai muussa sopivassa paikassa. Pohjanlepakko on rauhoitettu, muttei uhanalainen laji. Pohjanlepakko on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji, joten sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty. (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2023.)

Vesisiippa on pohjanlepakon jälkeen toiseksi yleisin lepakkolaji Suomessa. Sen levinneisyys ulottuu napapiirin tuntumaan pohjoisessa. Laji on riippuvainen metsistä ja vesistöistä, sillä se saalistaa hyönteisiä pääasiassa vesien äärellä, mutta poikkeaa usein ranta-alueelle ja rantametsiin. Tuulisella säällä se voi hakeutua saalistamaan metsäaukeille tai pihaille. Vesisiipan päiväpiilo saattaa sijaita puun kolossa, sillan tai laiturin rakenteissa, linnun- tai lepakonpöntössä tai rakennuksessa. Horrostavia yksilöitä on löydetty luolista, kellareista, kivilouhoksista ja kaivoista. Näistä talvehtimispaikoista luonnossa sijaitsevat lepokolot tunnetaan ihmisrakenteiden tarjoamia paikkoja huonommin. (Sierla ym. 2004; SYKE 2022.) Vesisiippa ei ole uhanalainen laji, mutta pohjanlepakon tapaan on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteen IV (a) laji, joten sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

5.2 Aineisto ja menetelmät

Selvitysalueen ja sen ympäristön lajiston yleiskuvan saamiseksi lähtötietoina käytettiin alueella tehtyä aiempaa lepakkoselvitystä (Rejlers Finland Oy 2024). Lisäksi tilattiin Suomen Lajitietokeskuksesta tieto alueen lepakkohavainnoista mahdollisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämiseksi (haettu 4.6.2025). Lajitietokeskuksen havainnoista löytyi yksi lepakkohavainto selvitysalueelta (Suomen Lajitietokeskus 2025b). Tämä havainto osoittautui samaksi, joka alueelta oli tehty aiemman Rejlers Finland Oy:n toimesta lepakkoselvityksen yhteydessä.

Maastoselvityksessä koko selvitysaluetta ei yhtenä yönä kyetty selvittämään lyhyen pimeän ajan vuoksi, mutta selvitys kohdennettiin lajin potentiaalisimpiin esiintymisympäristöihin. Lisäksi selvitettiin mahdollisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joita ovat esimerkiksi luolat, louhikot, vanhat rakennukset tai kolopuut. Selvityksessä pysähdeltiin ja tarkkailtiin taivasta ja puiden latvustoja sekä aukeita peltoalueita. Lepakoita kuunneltiin myös taimikoiden ja hakkuuaukeiden reunoilla. Yhdellä kuuntelupisteellä havainnoitiin noin 5–10 minuutin ajan. Alueella tehty lepakkoselvitys toteutettiin näköhavainnoinnin sekä havainnoimalla lepakoiden käyttämiä kaikuluotausääniä ultraäänidetektoria käyttäen.

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Päiväys: 1.12.2025

32/38

yhdistelmädetektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro). Selvityksen maastotyöt pyrittiin tekemään poutaisella, tyynellä tai heikkotuulisella säällä lämpiminä (mieluiten vähintään +10 °C) öinä, sillä sateella ja tuulella lepakot eivät liiku kovin paljon (Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2023). Lepakkoselvityksen maastotöiden ajankohdat ja säätilat on koottu alla olevaan taulukkoon (Taulukko 3).

Taulukko 3. Lepakkoselvityksen maastotöiden ajankohdat ja säätilat.

PVM	Ajankohta	Auringon lasku klo	Auringon nousu klo	Lämpötila (°C)	Pilvisyys	Tuulisuus	Poutaisuus
11.-12.6.2025	23.00–03.00	23:36	3:00	+8–10	0/8–2/8	1–2 m/s	poutaa
16.-17.7.2025	23.00–03.30	23:06	3:44	+14–19	0/8–1/8	0–2 m/s	poutaa
18.-19.8.2025	22.00–04.00	21:21	5:25	+ 7–9	2/8–6/8	1–3 m/s	poutaa

Lepakkohavainnot voidaan arvottaa Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen (2012) suositteleman kolmeportaisen luokittelun mukaisesti:

Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikka – Ehdottomasti säilytettävä, hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty.

- Lisäksi tulisi huomioida paikkaan liittyvät reitit ja ruokailualueet

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti – Alueen arvo lepakoille huomioitava maankäytössä (EUROBATS-sopimuksen mukaisesti).

- Vahva suositus, jolle ei kuitenkaan ole suoraan luonnonsuojelulain suojaa
- Tärkeä saalistusalue voi olla sellainen, jolla saalistaa monta lajia ja/tai alueella saalistaa merkittävä määrä yksilöitä.
- Aluetta käyttävä laji on harvinainen tai harvalukuinen.
- Alue on todettu tai todennäköinen siirtymäreitti päiväpiilon ja saalistusalueen välillä.

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue – Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alueen arvo lepakoille.

- Alue on lepakoiden käyttämä, mutta laji- ja/tai yksilömäärä on pienehkö.
- Ei mainittu luonnonsuojelulaissa.
- Ei suosituksia EUROBATS-sopimuksessa.

5.3 Tulokset

Lepakkoselvityksen maastokäynneillä ei tehty havaintoja lepakoista. Selvitysalueella on kuitenkin rakennuksia, jotka saattavat soveltua lepakoiden lisääntymis-, levähdys- tai talvehtimispaikoiksi. Kaavalla ei arvioida olevan vaikutusta lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ainakaan, jos olemassa olevia rakennuksia ei pureta. Lepakot voivat käydä saalistamassa jopa noin kolmen kilometrin päässä lisääntymis- ja levähdyspaikastaan, joten suhteellisen lyhyen havainnointiajan perusteella ei voida päätellä varmaksi lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sijaintia.

5.4 Epävarmuustekijät

Lepakkoselvitykseen ei liity merkittävää epävarmuutta. Yhtenä vuonna tehty lepakkoselvitys antaa kuvan ainoastaan sen hetkisestä tilanteesta, johon voi vaikuttaa esimerkiksi sääolot ja sattuma. Lepakkoselvityksen maastokäyntien ajankohdaksi pyrittiin valikoimaan mahdollisimman tyyniä ja poutaisia öitä, millä pyrittiin minimoimaan säästä johtuvat selvityksen epävarmuustekijät. Lepakkoselvitys on tehty oikea-aikaisesti parhaaksi arvioidulla menetelmällä Suomen lepakotieteellinen yhdistyksen ohjeistuksen mukaan (2023), joten nämä epävarmuustekijät arvioidaan vähäisiksi.

6. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Tehdyt selvitykset

Luontoselvitys tehtiin osayleiskaavatarkkuudella. Luontoselvitys sisälsi maastotöinä tehdyt kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen, pesimälinnustoselvityksen ja lepakkoselvityksen.

6.2 Alueen luonnon yleispiirteet

Selvitysalue on suurelta osin metsäinen. Alueen lounais-, luoteis- ja pohjoisosissa on muutamia peltoalueita. Alueen luoteisnurkassa sijaitsee Fingridin Pysäysperän sähköasema. Selvitysalueen sisällä kulkee paljon metsäautoteitä ja polkuja.

Selvitysalueen läpi kulkee useita maastokartassakin näkyviä uomia, jotka ovat pääosin kaivettuja tai suoristettuja ojia. Alueella ei ole puroja tai jokia. Pieniä kaivettuja ojia on myös teiden varsilla. Selvitysalueella ei ole soita, lampia eikä järviä.

Varttuneita ja vanhempia metsiä on selvitysalueen pohjoisemman puoliskon länsireunalla, sekä hiukan koillis-, kaakkois-, sekä lounaisosassa. Luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia metsiä alueella on hyvin vähän. Alueen keski- ja eteläosassa on laajoja avohakkuualueita ja lehtipuuvaltaisia taimikoita. Alueen metsät ovat pääosin kuusivaltaisia, paikoin mäntyvaltaisia kasvatusmetsiä. Sekapuuna kasvaa monin paikoin runsaasti myös lehtipuustoa, etenkin koivua, mutta myös mm. haapaa, pihlajaa, raitaa ja harmaaleppää. Alueen metsissä on niukasti lahopuuta, ainoastaan Pysäysperän iäkkäämmän kuusikon alueella lahopuuta on paikoin enemmän.

6.3 Tulokset

Valkolehdokkia (*Platanthera bifolia*) havaittiin yhdessä kohteessa (kohde 1), jossa havaittiin yhteensä yli 30 valkolehdokkiyksilöä. Valkolehdokit kasvavat Sauviinmäen luontopolun läheisyydessä Sauviinkallion pohjoispuolella. Myös lajitietokeskuksen havaintoaineistossa selvitysalueelle sijoittui neljä valkolehdokkihavaintoa. Valkolehdokki on koko maassa rauhoitettu kasvilaji (luonnonsuojeluasetuksen (14.2.1997/160) liite 3a. Luontoselvityksen maastoselvityksen sekä Laji.fi-tietokannan (tietokantatieto 4.6.2025) mukaan selvitysalueella ei havaittu valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kasvilajeja lakisääteisesti suojeltavia kasvilajeja (luontodirektiivin liitteiden II ja IV b lajeja tai rauhoitettuja tai erityisesti suojeltuja kasvilajeja) eikä Suomen vastuulajeja. Maastoselvityksen sekä Laji.fi-tietokannan (tietokantatieto 4.6.2025) mukaan selvitysalueella ei ole valkolehdokkien lisäksi muita rauhoitettujen kasvilajien tunnettuja esiintymispaikkoja. Haitallisista vieraslajeista alueelta löytyi komealupiinia kahdesta paikasta.

Luontoselvityksen perusteella selvitysalueella on yksi luonnonsuojelulain (9/2023) 64 §:n ja 65 §:n mukainen luontotyyppikohde, joka on myös ennestään lehtojensuojelualue. Alue on osittain Natura-alue, kohdenimeltään Sauviinmäki (F11002012), ja se on luontodirektiivin perusteella suojeltu (SAC). Vesilain 2. luvun 11 §:n pienvesikohteita ei alueelta havaittu. Selvitysalueella on yksi metsälakikohde Sauviinkallion alueella. Alueella aiemmin tehdyissä kasvillisuusselvityksissä (Pudas & Ahlman 2023; Pudas & Ahlman 2022) selvitysalueelta oli rajattu arvoluokkaan 2 kuuluva korpikokonaisuus. Kuvion arvoluokan määritettiin olevan 2, koska kyseessä on vesitaloudeltaan luonnontilainen ja luonnolliset rakennepiirteet kohtalaisesti säilyttänyt uhanalaisen luontotyyppin edustava esiintymä. Ahlmanin tekemässä voimajohdon kasvillisuusselvityksessä (Pudas & Ahlman 2022) selvitysalueelta oli rajattu myös toinen arvokas kasvillisuuskohte; mustikkakorpi (MK), joka luokiteltiin arvoluokkaan 2 kuuluvaksi.

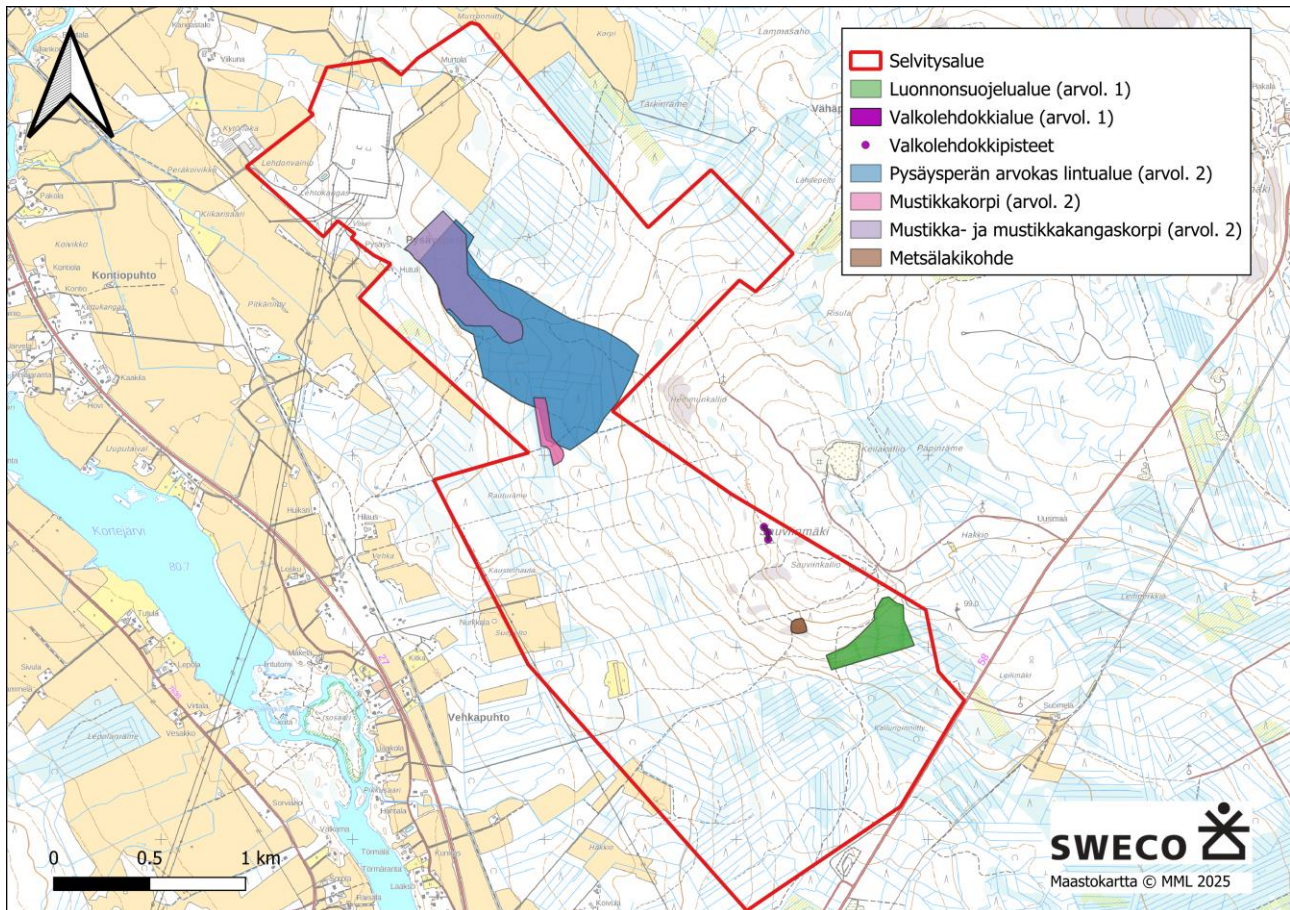
Pesimälinnustoselvityksen maastokäynneillä havaittiin huomionarvoisista lintulajeista (lintudirektiivin liitteen I lajit, erityisesti suojeltavat lajit, kansallisesti tai alueellisesti uhanalaiset lajit ja Suomen vastuulajit) yhteensä kymmenen lintulajia. Yhteensä linnustoselvityksessä havaittiin 38 lintulajia. Selvitysalueen lajisto on pääosin tavanomaista talousmetsien, hakkuualueiden, peltoaukeiden ja pihapiirien linnustoa, mutta alueelta havaittiin myös uhanalaisten lintulajien merkittäviä esiintymiä. Selvityksen maastohavaintojen perusteella selvitysalueelle rajattiin yksi linnustollisesti arvokas alue, joka sijaitsee alueen pohjoisemmalla puoliskolla Pysäysperän alueella. Rajattu alue luokiteltiin luontokohdeluokituksen luokkaan 2: Erityisen tärkeät kohteet.

Lepakkoselvityksen maastokäynneillä selvitysalueella ei tehty lepakkohavaintoja. Rejlers Finland Oy:n tekemässä lepakkoselvityksessä selvitysalueelta oli löydetty lepakoiden käyttämä päiväpiilo, joka ei kuitenkaan selvityksen mukaan edustanut luontodirektiivin mukaista lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkaa (Rejlers Finland Oy, 2024). Tämä kohde ja sen lähiympäristö arvoitettiin selvityksessä luokkaan III, muu lepakoiden käyttämä alue. Kaavalla ei arvioida olevan vaikutusta lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin ainakaan, jos olemassa olevia rakennuksia ei pureta.

6.4 Luontoarvojen huomiointi suunnittelussa

Luontoselvityksessä rajatut kolme huomionarvoista luontokohdetta sekä kaksi aiemmissa selvityksissä arvoluokiteltua kohdetta on esitetty seuraavalla kartalla (Kuva 20). Raportin kohdekuvauksissa on annettu suositus kohteiden huomioimisesta suunnittelussa. Luontoselvityksessä tunnistetut luontokohteet on luokiteltu eri arvoluokkiin (luokat 1–4) soveltaen oppaan *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle* (Mäkelä & Salo, 2023) ohjeistusta. Tämän luontoselvitysraportin kohdekohtaisissa huomiointisuosituksissa on pyritty soveltamaan kyseisen oppaan ohjeistusta. Kohdekuvauksissa on pyritty kuvaamaan ja huomiointisuosituksissa huomioimaan kunkin kohteen mahdollisen lakien ja asetusten antama suoja. Osaltaan luontokohteiden huomiointitarkkuus riippuu kunkin suunnitteluvaiheen tarkkuustasosta, mistä

lisätietoa saa tarvittaessa kyseisen oppaan (Mäkelä & Salo, 2023) luvusta 7 ja etenkin oppaan taulukoista 7.1. Oppaan taulukosta 7.2. puolestaan saa lisätietoa erilaisten luontokohteiden huomiointitavoista mm. kaavamääräyksiä muotoiltaessa.



Kuva 20. Selvitysalueelta rajatut huomionarvoiset luontokohteet. Arvoluokiteltujen kohteiden arvoluokka lisätty sulkuihin kohteen selitteeseen.

7. LÄHTEET

BirdLife, 2025. Tärkeät lintualueet. <https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/> (Luettu 25.11.2025).

GTK, 2023, Geologian tutkimuskeskuksen avoin paikkatietorajapinta Maaperä 1 m kerrostumat ja muodostumat. https://gtkdata.gtk.fi/arcgis/rest/services/Rajapinnat/GTK_Maapera_WFS/MapServer/33.

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus.

Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2. Painos. Helsinki.

Luonnonsuojelulaki (9/2023).

Luonnonvarakeskus, 2023a. Luonnonvarakeskuksen monilähteisen valtakunnan metsien inventoinnin (MVMI) katselupalvelu (WMS). <http://kartta.luke.fi/geoserver/MVMI/wms>.

Metsäkeskus, 2025. Erityisen tärkeät elinympäristökuviot-karttapalvelu <https://metsakeskus.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=a29ae4c4eb7240f0895d4ff93f04df1c> (luettu 24.11.2025).

Mäkelä, K. & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.

Pudas, A. & Ahlman, S. 2023: Haapajärven Korteperän tuulivoimavoimapuiston voimajohdon kasvillisuus selvitys 2023. Ahlman Group Oy.

Pudas, A. & Ahlman, S. 2022: Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston voimajohdon kasvillisuus selvitys 2022. Ahlman Group Oy.

Rejlers Finland Oy, Teemu Mäkinen, 2024. Itämäen voimajohdon lepakkoselvitys. 10s.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M., 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742, Luonto ja luonnonvarat, s. 114.

Suomen Lajitietokeskus, 2025a. Linnut pois lukien petolinnut, rengastus- ja löytörekisteri (TIPU), suojelunarvoiset petolintujen pesäpaikat. Latauksen tunniste: <http://tun.fi/HBF.106594>. (Linkki hakuun: <https://laji.fi/fi/observation/map?informalTaxonGroupId=MVL.1&time=2000-01-01%2F2025-06-04&collectionIdNot=HR.4051%2CHR.48%2CHR.3671&polygonId=216802>.) (Haettu 4.6.2025).

Suomen Lajitietokeskus, 2025b. Huomionarvoiset lajit pois lukien petolintupesät ja rengastusrekisteri. Latauksen tunniste: <http://tun.fi/HBF.106595>. (Linkki hakuun: https://laji.fi/fi/observation/map?administrativeStatusId=MX.finlex160_1997_appendix4_2021%2CMX.finlex160_1997_appendix4_specialInterest_2021%2CMX.finlex160_1997_appendix2a%2CMX.finlex160_1997_appendix3a%2CMX.finlex160_1997_appendix3c%2CMX.habitatsDirectiveAnnexII%2CMX.finlex1066_2023_appendix7%2CMX.habitatsDirectiveAnnexIV%2CMX.finlex160_1997_largeBirdsOfPrey%2CMX.habitatsDirectiveAnnexV%2CMX.habitatsDirectiveAnnexIIExceptionGranted%2CMX.primaryInterestInEU%2CMX.habitatsDirectiveAnnexII_FinlandNaturaSpecies%2CMX.habitatsDirectiveAnnexIVExceptionGranted%2CMX.habitatsDirectiveAnnexVExceptionGranted%2CMX.birdsDirectiveStatusAppendix1%2CMX.birdsDirectiveStatusAppendix2A%2CMX.birdsDirectiveStatusAppendix2B%2CMX.birdsDirectiveStatusAppendix3A%2CMX.birdsDirectiveStatusAppendix3B%2CMX.birdsDirectiveStatusMigratoryBirds%2CMX.finnishEnvironmentInstitute2020

Sweco | Pysäysperän osayleiskaavan luontoselvitys

Työnumero: 25020876

Päiväys: 1.12.2025 Versio: 1

protectionPrioritySpecies%2CMX.regionallyThreatened2020_3a%2CMX.regionallyThreatened2020_3b&redListStatusId=MX.iucnCR%2CMX.iucnEN%2CMX.iucnVU%2CMX.iucnNT&taxonAdminFiltersOperator=OR&time=2000-01-01%2F2025-06-04&collectionIdNot=HR.4051%2CHR.48%2CHR.3671&polygonId=216802&coordinateAccuracyMax=1000) (Haettu 4.6.2025).

Suomen Lajitietokeskus 2025c. Rengastus- ja löytörekisteri (TIPU). Latauksen tunniste: <http://tun.fi/HBF.106593>. (Linkki hakuun: <https://laji.fi/fi/observation/map?time=2000-01-01%2F2025-06-04&collectionId=HR.48&polygonId=216802>). (Haettu 4.6.2025).

Suomen Lajitietokeskus 2025d. Vieraslajit. Latauksen tunniste: <http://tun.fi/HBF.106596>. (Linkki hakuun: <https://laji.fi/fi/observation/map?administrativeStatusId=MX.concernInvasiveSpeciesNotOnOtherLists%2CMX.nationalInvasiveSpeciesStrategy%2CMX.controllingRisksOfInvasiveAlienSpecies%2CMX.otherInvasiveSpeciesList%2CMX.euInvasiveSpeciesList%2CMX.nationallySignificantInvasiveSpecies&taxonAdminFiltersOperator=OR&time=2000-01-01%2F2025-06-04&polygonId=216802&coordinateAccuracyMax=100>). (Haettu 4.6.2025).

Suomen Lajitietokeskus 2025e. Suojelunarvoiset petolintujen pesäpaikat. Latauksen tunniste: <http://tun.fi/HBF.106590>. (Linkki hakuun: <https://laji.fi/fi/observation/map?time=%2F2025-06-04&collectionId=HR.3671&polygonId=214898>). (Haettu 4.6.2025).

Suomen Lajitietokeskus, 2023. Valkolehdokki. <https://laji.fi/taxon/MX.40049>. (Luettu 28.9.2023).

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys. 2023. https://lepakko.fi/lepakot/Aineistot/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2023.pdf (25.11.2025).

Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys 2012: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille.

SYKE 2022. Vesisiippa. Luontodirektiivilajiesittelyt. <https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Vesisiippa.pdf>

Valtioneuvosto, 2023. Luonnonsuojeluasetuksen luonnos (uuden, lausunnoilla olleen). <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=210f3550-de08-4156-acac-02fe07f1fb7c> (luettu 22.9.2023).

Vieraslajit.fi, 2025. <https://vieraslajit.fi/lajit> (Luettu 21.11.2025).

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, 2021. Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>.